

2 KÓDIN

Dini ghi n:ii ngê Póól ngê 1 Kódin d:êê ngê, Kódin tpémi ye dy:ââ ngê, yi ngwo Epeso doo dpodo. (Dpodo 19)

Ala puku dmi u pi 2 Kódin. Yoo woni yi nuw:o dmi alanté a tóó, ala puku yedê daa pweepwee pee ngmidi ye tóó, ngmênê miyó ye tóó. Yinê ye Póól ngê nod:enod:e u kópu dyuu mwiyé ye yi d:êê ngê, ala puku yedê a tóó, kn:ââ 10, u dí kn:ââ 13. Póól ngê yi nod:enod:e u kópu dyuu ye d:êê ngê, Taitas ngê ye núwo, mu kópu u díy:o Kódin tpémi woni knî y:oo Póól u wépi a pwaa ngópu, yinê ye Póól daa Yesu u dyépi ngmê. Yi kópu dyuu ghêlî ye daa d:êê ngê, ngmênê Póól Kódin chóó loo. Pi ngmê ngê u pi dyênê ngê, (2 Kódin 2:5-8, 7:12) wod:oo Póól ngê a kuwo too, Epeso mê diyé wo, yi nod:enod:e u pweepwee pee yi ngwo mî d:êê ngê, ye dy:ââ ngê. U kuwó dini ghi ngê Póól ngê Epeso a kuwo ngê, liyé nkéli k:oo wo wo, Tídówas mî tee wo, y:i doo dpodo, daa dye ghi daadî. (2 Kódin 2:12-13) Yi ngwo Kódin tpémi yi p:uu u nuw:o doo kwo, doo nuw:onuw:o dé, wod:oo Tídówas a kuwo ngê, liyé nkéli k:oo y:i wo wo, Másîdóniya Wee u kwo mî tee wo. Yi doo ya, Taitas y:i mîné pyw:ângo. Taitas Kódin a ndê wo, mdoo u kwo yinê a núwo, kwo, Kódin tpémi y:oo yi nuw:o dmi kí ngmêê tumo, mêtíyedê cháâcháâ ngi. (2 Kódin 7:5-16) Póól u gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê mê pyodo, pweepwee pee m:uu ye dy:ââ ngê, ala puku yedê ka tóó, kn:ââ 1, u dí kn:ââ 9.

¹ Nê Póól, Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, Yesu Kédisu u dyépi ngê a pyódu noo. Yélini Yesu u yoo vy:o nmyinê ghê dniye, Kódin, myenté yi wee u kwo p:aani p:aani, nmî mbwó Timoti k:ii ala pweepwee pee nmye nyinê dyede. ² Nmî Mî, nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii, dny:oo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye myedny:oo a vyyuwo.

Póól ngê Chóó Lémi u ngwo doo kwunokwuno

³ Nmî Yâpwo ndêndê kwunokwuno koo, pini n:ii nmî Lémi Yesu Kédisu u Mî. Yi pini mye nmî Mî, u kwo nmo ch:anêch:anê nyédi. Dini ghi n:ii ngê nmî nuw:o dmi dono ngê dpî pyódu, yinê moo l:âmo té. ^{*} ⁴ Dini ghi n:ii ngê ló dono ngmênmnînê vyîmî ngê, nmî nuw:o dmi yinê moo l:âmo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo a kwo, Yélini y:oo dono wunê vyîmî ngmê, yi nuw:o dmi yinté nmî l:âmol:âmo té. Yi nuw:o l:âmol:âmo u ntââ ngê nmo pyede, mu kópu u dîy:o nmî Mî ngê nmî nuw:o dmi mwiyé a l:âmo ngê. Nmî nuw:o dmi mwiyé wodêpê l:âmo ngê, ye yoo yi nuw:o dmi lukwe mbêmê pînmo l:âmol:âmo té. ⁵ Yesu Kédisu ngê dîngîdîngî ntee dnyinê ngê, dîngîdîngî yinté myino dnyinêdnyinê, nmî nuw:o dmi yinê moo l:âmo. ⁶ Dini ghi n:ii ngê dîngîdîngî nmînê pyw:êmi ngê, nmyi nuw:o l:âmol:âmo u l:êê dîy:o yi dîngîdîngî nmo dnyinêdnyinê ngê, u yi nmo daa kwo yédi, Nmî Lémi u maa kn:aadi y:e. Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi ngê nmî nuw:o dmi moo l:âmo, nuw:o l:âmol:âmo pyu ngê dpî pyódu nmo. Dîngîdîngî n:ii nmînê vyîmî ngê, dini ghi n:ii ngê yinté dîngîdîngî nmyinê vyîmî ngópu, nmyi nuw:o dmi nmo l:âmol:âmo too. ⁷ Yi kópu u l:êê dîy:o nmî

* **1:3:** 1 Pita 1:3; Lóma 15:5-6

lama ka tóó, nmî Lémi ngê daawa a kuwo nmyo. Dini ghi n:iî ngê dîngîdîngî anmy:aa a vyîmî, nmî Lémi ngê nmyi nuw:o dmi amaa l:âmol:âmo.

⁸ A tîdê mbwó yoo, dononi Esiya Wee u kwo nîmo pyw:ee too, u ya a nga a kwo, Nmyi lama dny:oo a ya. Yi dono d:ud:umbiy:e a pwo nî módu, nê ngmênê, Yi dono vy:o daanê pwîi, awêde n:aa pwopwo, * ⁹ pi knî y:oo a vyeê nê. Yi kópu a nga pyodo, mu kópu u dîy:o a nuw:o a chóo a p:uu daadí kwo, ngmênê Chóo Lémi p:uu choo kwo, pini n:iî ngê pi ntóo kpêênî dpo pyidu. ¹⁰ A vyeê a nkîgh:ê chono nî módu, ngmênê yi kêlî yinê dyé noo, yinté dono vy:o amê dyé nê. A lama ka tóó, ntênê amê dyé nê, * ¹¹ mu kópu u dîy:o a l:êê dîy:o nmyinê ngêpê nyédi. A l:êê dîy:o anmya a ngêpê, ye nmî Lémi ngê a vyeê têdê amêdí dyédyé nê, pi yilî knî y:oo nmî Lémi u ngwo adnyi kwunokwuno.

Póol ngê Kódin tpémi ye u ngwo yepê, Dîpî dóo nmyoo

¹² Kódin tpémi, kópu ngmê u l:êê dîy:o a gha mb:aamb:aa ngê dê pyódu, a lama a tóó, dîpî dóo nmyoo. Dyámê wope wope pi knî ye ntee nîmo mbumu yédi, nmyi vy:o yinté myenoon:aa mbumu. Dîpîn:aa dóo nmyoo, kópu nmye myedîp:ê wópu ngê. Daa a chóo a nuw:o mbêmê nmye noon:aa mbumu, ngmênê Chóo Lémi u wêdêwêdê mbêmê nmye noon:aa mbumu. * ¹³⁻¹⁴ Pweepwee pee yedê nmye dênoo a mgongo, nê, Pêdê kp:aa y:e, myepêdê w:ee y:e. Kópuni ala ngwo dnyinté nmyi lama a tóó, u ya a nga a kwo,

* **1:8:** Dpodo 19:23; 1 Kódin 15:30-32 * **1:10:** 2 Tim 4:18

* **1:12:** 1 Kódin 1:17; 2 Kódin 2:17

Ntênê pêdê w:ee yó. Yi kópu ala. Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi Yesu wa a diyé, a gha nmyi l:êê dîy:o mb:aamb:aa ngê ntee wa pyódu, nmyi gha dmi a l:êê dîy:o mb:aamb:aa ngê yinté amye pyódu. *

¹⁵ Dini ghi n:ii ngê nmyee a chââchââ nê, a nuw:o k:oo nê, Kódin tpémi my:oo an:uu wêdêwêdê kalê té. ¹⁶ Nê, Kódin máádi mwiyé anî kwolo, yi ntini anî yé, Másîdóniya Wee u kwo u ngwo anî lê, myombó Kódin ye mêp:aa diyé, Njuda Wee u kwo paan:aa dy:ââ nêne. ¹⁷ Ngmênê nmye máádi dîp:ê kwólu. Lukwe, nmyinê nmye nê k:omodanê pyu? Nmyinê nmye nê mgídí u yoo vy:o pini ngmê? Nmyinê nmye nê ngê kópuni u komo ngê a tpapê too, doo u gha vy:o kópu dé? ¹⁸ Kêle, d:aa yinté pini. Chóó Lémi p:uu k:omodanê pee tp:oo ntee daa t:a, yinté a p:uu myedaa t:a, dînî dódó nmyo, d:aa nuw:o miyó miyó pyu. ¹⁹ Pini n:ii u pi nmye n:uu vyu, Yesu Kédisu Chóó Lémi Tp:oo, daa nuw:o miyó miyó pyu. Sailas pini dê Timoti yi k:ii, vyîlo yi pini p:uu nmye nmeen:aa danêmbum. Yi pini daa nuw:o miyó miyó pyu. Kópuni dpî vyi, ntênê dpî d:uu. ²⁰ Myenté, kópuni yillî yi pi dmi Chóó Lémi ngê wunê a vyi too, Yesu ngê ntiye too. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi nmo chaa kîgha ngê, Yesu Kédisu u pi mbêmê pi knî y:oo dpo, Ndê kópu yila. * ²¹ Chóó Lémi ngê yinê a ngmidi nmoo, myedê ngmidi nmyoo, Yesu Kédisu kóó k:oo nipi kaa nmoo, daawa kéé nmo. * ²² U l:ii nmî p:uu t:ângo, u Ghê Dmi nmî mênê yó. Pi ngê dy:âma ndîi ntee dpî y:oo, nmî Mî ngê u Ghê Dmi yinté nmî

* **1:13-14:** Pilipay 2:16   * **1:20:** Lóma 15:18-19; Tpyuu 3:14

* **1:21:** 1 Njin 2:27

mênê yó. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî lama ka tóó, dîyo ntênê wa ngee nmo, kóó k:oo wa kaa nmo. *

Kópuni u l:êê dîy:o Póól Kódin tpémi ye daa n:ee

²³ Chóó Lémi u ngópu nmye dênîné k:omodanê, a gha myekîyedê yenê, ala kópu a ny:ee yó. Nmye dîp:ê n:ee, mu kópu u dîy:o u ya a nga dêpwo kwo, N:uu kpada té. * ²⁴ Kópuni knî ye nmye kêlîmî té, daa yi kópu knî yi wátiwáti u l:êê dîy:o nmye anê lê, nmî Lémi ka ntênê nmye kêlîmî té. Ala kópu u l:êê dîy:o nmyi vy:o anîn:aa dpodo, nê, W:aa pêdê pyw:ee y:e. *

2

¹ A nuw:o k:oo kînî vvu, nê, Nod:enod:e mbêmê ye mêdaanî nî, yi gha dmi dono ngê mêdaan:uu pyódu. * ² Nmyi gha dmi dono ngê wan:uu pyódu, ye a gha mb:aamb:aa ngê nanê wa pyódu? Daanmyi pyódu ngmê, noko dnyinté anmîn:aa ya. ³ Yi kópu u l:êê dîy:o nod:enod:e u pweepwee pee nmye nê d:êê ngê. U ya a nga doo kwo, Yi l:êê ghi dmi a kada a ngmêê teñe, u ya a nga dêpwo kwo, Nod:enod:e mbêmê ye n:uu t:aa, nê, A gha dono ngê awêde amî pyódu ngmê, ngmênê vyîlo yi yéli y:oo a gha mb:aamb:aa ngê y:oo paa pyódu y:e. Dini ghi n:ii ngê mb:aamb:aa ngê nmye ya nyédi, a gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê myoo pyódu. ⁴ Dini ghi n:ii ngê yi pweepwee pee nmye nê d:êê ngê, noo a nuw:onuw:o nmyo, a gha dono ngê doo a ya, nmyi

---

* **1:22:** Epeso 1:13-14; Lóma 8:16-17 * **1:23:** Lóma 1:9 * **1:24:** 1 Pita 5:3 * **2:1:** 1 Kódin 4:21

l:êê dîy:o dpodombiy:e myenoo a mbê. U ya a nga dêpwo kwo, Yi nuw:o dmi dono ngê nî pyódu. U ya a nga doo kwo, Yi lama pêdê yaa we, Nmî nuu ghi dmi nê nódo dnyinté dêê tóó. *

N:iî ngê Póól u pi dyênê ngê, u danêmbum

⁵ Nmyi vy:o pini n:iî ngê dono d:uu ngê, daa a mo a nuw:o dyênê ngê, nmyi nuw:o dmi pee tp:oo mye dyênê ngê. U ya a nga daa kwo, Yi kópu nî dówo. * ⁶ Nmyi vy:o pi yilî knî y:oo yi pini kpada ngópu, namungê kpada. ⁷ U dono nmyi kuwó p:ee kéé yó, u nuw:o mê l:âmo yó. U nuw:o d:ud:umbiy:e dono ngê kîngî pyódu. ⁸ Nîné kwunokwuno nmyo, ala kópu u kwo dpî vyi yó, kwipi, Nuu ghi ntênê nmî nódo ka tóó. ⁹ Ala kópu u l:êê dîy:o yi pweepwee pee nmye nê dy:ââ ngê, u ya a nga doo kwo, Yi l:êê ghi dmi nî m:uu. Nê, A kópu yintómu wa ny:ee t:oo, ó daawa ny:ee t:oo? ¹⁰ N:iî ngê dono dpî d:uu, dini ghi n:iî ngê u dono nmyi kuwó nmyo kéké ngópu, a kuwó myinî kéké ngê, yi kópu a nódo daawa kaalî. Kópuni dono a kuwó nî kéé ngê, daa ndîi kópu. Yi kópu nmyi l:êê dîy:o a kuwó nî kéé ngê, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u dpodo yinî dódó ngê. ¹¹ Setan ngê kîngî dóó nmo, kîngî chámê nmo. U dî nmî lama a tóó. *

Póól Kódin tpémi yi p:uu u ngwo doo nuw:o, Tídówas

¹² Dini ghi n:iî ngê Tídówas n:uu tee wo, nê, Yesu Kédisu p:uu kópu dyuu pi knî ye nî vyi, yi ngwo nmî Lémi ngê Tídówas tpémi yi ngópu dmi a kpêmî too, mb:aamb:aa ngê a ka dnya a ng:aa. ¹³ Ngmênê dye

* **2:4:** 2 Kódin 7:8-9 * **2:5:** 1 Kódin 5:1 * **2:11:** Luukí 22:31-32

ghi yintómu noo a nuw:onuw:o nmyo, u ya a nga doo kwo, Nmî mbwó Taitas nê pyw:oo, nmyi p:uu kópu a ka ngmênyi vyi ngê. Dêpê pyw:ângo, wod:oo Tídówas tpémi ye nd:uu nî vyu, liyé nkéli k:oo nî wo wo, ala Másídóniya Wee u kwo n:uu tee wo. Taitas al:ii nîmo pyw:ângo, nmyi p:uu kópu mb:aa yilî nî nyongo, a nuw:o mb:aamb:aa ngê u ngwo pyodo.

Chóó Lémi ngê dpodoni nédê Póól kââ

¹⁴ Chóó Lémi n:aa kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u pee kaa nmoo, Setan u pwo dpî yé nmo. Mtyîmî nê nê tuu kuughê ntee anyiné ny:oo, nmî Lémi ngê yi yini tuu ntee tpile ngê dpî pyódu nmo, p:aani p:aani a dyede nmoo, u kópu dyuu pi knî ye nmo néne ngê. * ¹⁵ Yi kópu dyuu pi yintómu knî ye nmo tpapê ngê, yélini nmî Lémi u maa p:uu a wee, ye nmo tpapê ngê, mgîdî u yoo knî ye myeno tpapê ngê. * ¹⁶ Mtyîmî nê nê tuu ntee, nmî Lémi u yoo knî ye yiné ye nmo yinté yéli, mu kópu u dîy:o maa mb:aa p:uu a wee. Pi ntóó tuu ntee, mgîdî u yoo knî ye yiné ye nmo yinté yéli, mu kópu u dîy:o pwopwo u maa p:uu a wee. Dpodoni nmo dódó ngê, yi dpodo tédê n:uu ngmê u ntââ? Chóó Lémi ngê u ntââ ngê yiné dpî pyódu nmo, ¹⁷ ngmê nê yoo woni daa yinté dé, Chóó Lémi u kópu dyuu mbêmê a ndapî kmênêkmênê nyédi. D:aa yinté pini, pi dódó daa a tpile. Chóó Lémi ngê yiné a ngmîdi noo, Yesu Kédisu u dyépi ngê a pyódu noo, u ngîma n:aa dpodo yédi. *

---

* **2:14:** Lóma 6:17   * **2:15:** 1 Kódin 1:18   * **2:17:** 1 Pita 4:11

3

Kakêmê chámêchámê u pweepwee pee u danêmbum

¹ Ndoó apê nmyinê nmye nê ngê u kakêmê nmo yedê chámêchámê. Kêle, ló dini nmyi lama munî yaa wo. Yélini a kuwó nmye a lee dniye, Kódin, yi kakêmê chámêchámê u pweepwee pee nmye a núw:o tumo, nmyimo a kpââ dé, u l:êê dîy:o yi wépi dmi dpîp:e pwaa ngópu, ngmênê doo u ntââ pi ngê a kakêmê chámêchámê u pweepwee pee d:uudpî d:êê, nmyi lama wunê munî yaa wo. Myenté, U ya a nga dêpwo a kwo, a kakêmê chámêchámê u pweepwee pee ngmê d:êê y:e, kn:aa p:aani u ngwo nî lê. * ² Pweepwee pee u ya a nga daa kwo, nmyo a kakêmê chámêchámê u pweepwee pee dé. Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o noon:aa dpodo, nmyi nuw:o dmi nmyi ngmêê tumo, nmyi l:êê ghi dono nmyi kéé tumo, l:êê ghi mb:aa nmyinê ngî tumo. N:ii ngê yi kópu wa ny:oo, awo, Nê ngê dpodo mb:aa yimî dóó. ³ Yesu Kédisu ngê kópu dyuu n:ii vyyu, nmyi gha vy:o a chóó n:uu d:êê ngê, pi yintómu yi pweepwee pee u kpââ ngê u ntââ mbêmê a pyede. Daa d:êê u tpile ngê yi kópu dyuu n:uu d:êê ngê, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê ghê kamî nmyinê pyw:ee ngópu. Mósisu ngê u dêêpî kópu dyuu chêêpî kpââ p:uu wunê a d:êê too, ngmênê Yesu Kédisu u kópu dyuu a komo ngê nmye n:uu vyyu, nmyi gha vy:o u ngwo n:uu d:êê too. *

Kââdî té kamî u danêmbum

* **3:1:** Dpodo 18:27   * **3:3:** Ex 24:12

4-5 Daa a chóó a nuw:o mbêmê n:aa dpodo yédi, ngmênê Yesu Kédisu ngê Chóó Lémi ka a kââdí noo, a nuw:o p:uu a kwo, u ngwo n:aa dpodo yédi. A dpodo u l:êê dîy:o d:aa u ntââ, ngmênê Chóó Lémi ngê u ntââ ngê dpo pyódu nê. ⁶ Daa a chóó yi dpodo nédê nî ghê wo, ngmênê Chóó Lémi ngê kââdí té kamî p:uu dpodo kalê noo, pi knî ye u ngwo n:aa tpaê ngê, yenîmo, Yesu Kédisu ngê u yi u ngwo a kwo, Kââdí té kamî mbêmê Chóó Lémi ka yoo nê kââdí té. Kââdí té mbwee alanté a tóó, Chóó Lémi ngê Nju tpémi u kwo a kââdí too, u dêêpî kópu dyuu ye a y:ângo, ngmênê yi kópu dyuu dnyinté a cháâcháâ ngópu, pwopwo u maa p:uu a wee. Kââdí té kamî alanté a tóó, pini n:ii Yesu ka a kêlîmî, Yesu ngê u nuw:o dpî ngmêê, Chóó Lémi ka dpo kââdí, Chóó Lémi ngê chóó u Ghê Dmi yi pini u mênê dpî yé, ghê kamî u ngwo dpo pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *

⁷ Kââdí té mbwee u dêêpî kópu dyuu Mósisi ngê chêêpî kpââ p:uu a d:êê ngê. Yi ngwo Chóó Lémi u wuu ndîi Mósisi u pwo mî kée ngê, u l:êê dîy:o Mósisi kwódo ng:oo dmi doo a wuu mbele. U kuwó dini ghi ngê yi wuu mbele tédê ngê a pyodo, ngmênê Yisîléli tpémi ye ndîi ngê modoo ya, daapîdnye y:enê. Pi knî y:oo kââdí té mbwee u dêêpî kópu dyuu dnyinté a cháâcháâ ngópu, u l:êê dîy:o pwopwo u maa p:uu a wee, ngmênê kââdí té mbwee p:uu dpodo u pi ndîi, u l:êê dîy:o Mósisi kwódo ng:oo dmi doo a wuu mbele. * ⁸ Kââdí té kamî p:uu nmo dpodo té, yi dpodo u l:êê dîy:o Chóó Lémi u Ghê Dmi pi knî yi mênê u ngwo dpî yââ.

* **3:6:** Njon 6:63; Lóma 7:6   * **3:7:** Ex 34:30; Nkal 3:2-5

Dpodoni nédê nmo wee, u pi ndîi, dpodoni Mósisi ngê doo a dódó, u pi tédê. ⁹ Dpodoni Mósisi ngê a dódó u l:êê dîy:o, Nju tpémi yi kpadakpada tédê dpî lee dmi, ngmênê yi dpodo u pi ndîi ngê doo a ya. Dpodoni ala ngwo nmo dódó u l:êê dîy:o, Yesu ngê yoo yi dyââpe dpî pwaa té, kamî ngê dpî pyódu té. Yi dpodo u pi d:ud:umbiy:e ndîi, Mósisi nmî t:ee kwólu. * ¹⁰ Dpodoni Mósisi ngê a dódó, u pi ndîi ngê doo a ya, ngmênê ala ngwo tédê ngê dê pyódu. Kââdí té kamî p:uu dpodo u pi ndîi ngê dê pyódu. ¹¹ Kââdí té mbwee u dye ghi machedê ngê dê pyódu, u l:êê dîy:o yi dpodo u pi tédê ngê dê pyódu, ngmênê kââdí té kamî chedê ngê daawa pyódu, u pi d:ud:umbiy:e ndîi ngê adî ya.

¹² Nmî lama ka tóó, dpodoni nmo dódó, chedê ngê daawa pyódu, u l:êê dîy:o pi knî ye daanmî nkîngê, ye myedaanmî kedekede. ¹³ Kópuni Mósisi ngê a d:uu ngê, yinté kópu daanmî d:uud:uu. Kpîdí pee mb:êemb:êê ngê kwódo ng:oo dmi dpîmo a ngm:ââ, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê u wuu mbele tédê ngê dpîmo a pyodopyodo, u yi u ngwo dêpwo kwo, Yisîléli tpémi y:oo dny:oo yenê nê. ¹⁴ Yi yéli yi ngîma mb:êê yinté kele, Chóó Lémi u kópu dyuu dnyinté a ny:ee tumo. Ala ngwo mye yinté, yi mb:êê yi ngîma a t:a. Dini ghi n:ii ngê kââdí té mbwee u puku dmi dpo kp:aa t:oo, dnyinté dpo w:ee t:oo. Pini n:ii Yesu ka dpî kêlîmî mb:anê, Yesu ngê yi pini ngîma mb:êê dpo ngee, kópu yilî u ngwo dpo w:ee té. * ¹⁵ Nyââ, ntee doo a ya, ala ngwo mye yinté. Mósisi ngê dêêpî kópuni a d:êê too, dini ghi n:ii ngê dpo kp:aa t:oo, dnyinté dpo

* **3:9:** Lóma 3:21 * **3:14:** Lóma 11:25

w:ee t:oo, mu kópu u dîy:o yi mb:êê yi ngîma mu t:a. ¹⁶ Pini n:ii nmî Lémi ka dpo diyé, nmî Lémi ngê mb:êê ngîma dpo ngee. * ¹⁷ Nmî Lémi Ghê Dmi ye tóó, Setan kwulo dpo pwaa nmo, nmî mênê a ya yédi. * ¹⁸ Yélini yintómu yi k:ii Yesu u yoo vy:o nmî ghê dniye, mb:êê nmî ngîma daa t:a, nmî Lémi mb:aamb:aa ngê nmo y:enê ngê. Ntee a tóó, u Ghê Dmi ngê yinté pee tp:oo pee tp:oo a pyépi nmo, u dî, ntee a tóó, yinté pini ngê anmî pyaa dmi.

4

Nmî Mî ngê u wuu ndîi nmî pwo u ngwo kée ngê

¹ Chóó Lémi ngê chóó a ngmidi nmoo, u dpodo nédê a kaa nmoo, yi kópu u l:êê dîy:o daanmo a kedekede, doo u ntââ yi dpodo daanmî kpîpî. ² K:omo dyépi knî y:oo yoo ntee a dódó tumo, yinté daanmî d:uud:uu, mywene nmo wadí wowo. Doo u ntââ yoo daanmî dódó, Chóó Lémi u kópu ntênê nmo tpapê too, doo u ntââ daanmî ngmêê té. Chóó Lémi u ngîma nmo dpodo nyédi, u ndê kópu dé ntênê nmo tpapê too, u yi nmo a kwo, Pi knî y:oo yi ngwo pêdê w:ee y:e, awo, Yi p:uu dyââpe daa t:a. * ³ K:omo tpile Yesu Kédisu p:uu kópu mb:aa pi knî ye ntênê nmo tpapê too, ngmênê yoo woni knî y:oo d:uuwodê w:ee t:oo, mb:êê yi ngîma a t:a. Yi yéli ndê u maa p:uu a wee. ⁴ Yesu ka daa kélímî té, yi nuw:o dmi mgídí vy:o a kwo, mu kópu u dîy:o dyámê u yâpwó Setan ngê ngwolo kâpwe ngê pyódu too, mb:êê yi nuw:o nédê t:ângo. U yi u ngwo daa kwo, Mgídí u yoo knî y:oo Yesu Kédisu u wuu ndîi

* **3:16:** Lóma 11:23,26 * **3:17:** Njon 8:32,36; Lóma 8:2; Nkal 5:1

* **4:2:** 1 Tes 2:5

m:uu y:e, u kópu mb:aa dyuu mye ny:ee y:e. U lama a tóó, Chóó Lémi ntee a tóó, Yesu Kédisu ndêndê ngê mye yinté. U yi u ngwo daa kwo, Pi knî y:oo mya y:e. * ⁵ Daa nmî chóó nmî p:uu pi knî ye nmîmo mbumu nyédi, ngmênê Yesu Kédisu p:uu nmo mbumu nyédi, yenmîmo, Nmyi kada pini ngê pyódu yó. Nmo, nmyi dpodo pyu yoo, mu kópu u díy:o Yesu nmyi lama paa yaa we. ⁶ Chóó Lémi ngê yiné a vyu, apê, Wo ngê mgídí chaa ngê, wod:oo wo ngê mgídí chópu, vyílo yi pini ngê u wuu nmî gha vy:o kée ngê. U yi u ngwo doo kwo, Yi yéli yi lama ní yââ, u l:êê díy:o Tp:oo Yesu Kédisu nmo a dy:ââ ngê, apê, Pi knî y:oo a Tp:ee p:uu paa m:uu nêne. *

Dono vyîmî u nt:u kópu

⁷ Chóó Lémi ngê dpodo ndîi nêdê kaa nmo, ngmênê nmî chóó nmî wêdêwêdê daa ndîi, dp:oo yi dpodo u ntââ dé. Pi knî y:oo Chóó Lémi u wêdêwêdê nmî p:uu paa m:uu y:e, daa nmî chóó nmî wêdêwêdê p:uu pídný:oo nuw:o. Chóó Lémi ngê u wêdêwêdê ndîi mbêmê wodêpwo a ngêêpî nmo, ye yamî d:ââ ntee dpî pwópu, yi dpodo nêdê yinté p:oo pwaa dniye. ⁸ Daa ng:êêntómu wêê nmî p:uu a pw:iî ngópu, ngmênê nmî komo dmi ye pi daa kuwo ngê. Dye ghi knî ngmê ngê nmî nuw:o miyó ngê nmo dpî pyódu, ngmênê nmî Lémi ngê dpoo ngee nmo, dpîno dípedípe nyédi. ⁹ K:omo tpile a kpakakpaka nmo, ngmênê nmî Lémi ngê nmî mo d:uuwodê kuwo nmo. Dpodombiy:e a vye nmo, ngmênê nmî ghê d:uuwodê ngî t:oo. ¹⁰ Yesu ntee vya ngópu, u yi y:e a kwo, Yinté my:oo vya té. Yi

* **4:4:** Epeso 2:2   * **4:6:** Gen 1:3; 1 Pita 2:9

kwéli nmî p:uu ka pyede, mu kópu u dîy:o pi knî y:oo nmî p:uu paa m:uu y:e, awo, Yesu Kédisu ye wunê vyywo. ¹¹ Nyââ, Yesu u l:êê dîy:o dye ghi yintómu pwopwo kêpa nmo wee, ngmênê Yesu ngê moo dyé nmo, mu kópu u dîy:o pi knî y:oo yi kópu nmî p:uu paa m:uu y:e, awo, Yesu ye wunê vyywo. * ¹² Nmî dpodo u l:êê dîy:o mgîdí u yoo knî y:oo nmî vyee u yi y:e a kwo, ngmênê vyîlo yi dpodo u l:êê dîy:o ghê kamî nmyinê pyw:ee ngópu, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

¹³ Doo u ntââ Yesu u pi tpaépê daanmî yé, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ka nmo kêlîmî té. Yinté kêlîmî p:uu puku yedê kópu alanté ngma a tóó,

Nî kêlîmî mbê wo,
u l:êê dîy:o ye noo a danê.

¹⁴ Nmî lama ka tóó, n:ii ngê nmî Lémi Yesu kpêênî mêtê pyidu ngê, yinê amyedê pyidu nmo, mu kópu u dîy:o Yesu u k:ii ngmidi ngê nmo pyede. Daa nmî mo wa a pyidu nmo, wamyedê pyidu nmyo, u ngîma nipi amî kaa nmo. * ¹⁵ Yi kópu yilí nmyi l:êê dîy:o nmînê vyîmî too. U yi nmo a kwo, Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê pi yilí kóó k:oo nmî kââ, Chóó Lémi pêdny:oo kwunokwuno, u pi ndîî ngê u ngwo paa pyaa we.

¹⁶ Yi kópu u l:êê dîy:o nmî dpodo têtê dpîno kedekede nyédi. K:omo tpile pi knî y:oo nmî pââ dmi a dyede tumo, ngmênê nmî Lémi ngê nmî gha dmi dye ghi yintómu mêtewunê wêdêwêdê kîgha too. ¹⁷ Ala ngwo dîngîdîngî n:ii nmo dnyinêdnyinê té, nmînê nmo têtê kópu dé. Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi ngê kóó k:oo wa kaa nmo, d:ud:umbiy:e

* **4:11:** Lóma 8:36   * **4:14:** Lóma 8:11; 1 Tes 4:14

mb:aamb:aa ngê anmîn:aa ya. Yi ya mb:aa chedê ngê daawa pyódu. * ¹⁸ Kópuni dyámê mbêmê nmo a pyodopyodo nyédi, nmî nuw:o dmi y:i daa wee, mu kópu u dîy:o chedê ngê wa pyaa dmi, ngmênê kópuni yilî doo u ntââ ngwolo ngê daanmî m:uu té, yi kópu knî yi p:uu nmî nuw:o dmi a wee, mu kópu u dîy:o chedê ngê daawa pyaa dmi. *

5

Nmî too pee ngmêêpî u danêmbum

¹ Pi knî ye dpîno nkîngê té, mu kópu u dîy:o nmî lama ka tóó, Wa vya nmomomê, nmî Lémi ngê wamêdê pyidu nmo, nmî too pee kamî ngê wa pyódu té. Dyámê mbêmê nmî too pee kêêpî ngomo ntee tpile ngê a pyede. Dini ghi n:ii ngê chedê ngê wa pyaa dmi, Chóó Lémi ngê kamî ngê wa pyódu té, ngomo mb:aa ntee tpile ngê wa pyódu té, chedê ngê daawa pyaa dmi. * ² Ala ngwo nmo nkínî pîpî nyédi, u yi nmo a kwo, Mbóó p:uu ngomo mb:aa knî yi k:oo nmîn:aa kwo. * ³ Yi ngwo nmî too pee kamî ngê wa pyaa dmi, daa kmêna mbwee ntee tpile ngê anmîn:aa ya. ⁴ Dyámê mbêmê nmî too pee kêêpî ngomo ntee tpile ngê a pyede, dîngîdîngî nmo dnyinêdnyinê ngê, u l:êê dîy:o nmo nkínî pîpî nyédi. U yi nmo a kwo, Kêêpî ngomo nmo kuwo, ngomo mb:aa k:oo nm:uu kee dmi. Nyââ, u yi nmo a kwo, Nmî too pee tpalê dniye, kamî ngê pyaa dniye, chedê ngê daawa pyaa dmi. * ⁵ Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê yinê l:âmo nmo. Pi ngê

* **4:17:** Lóma 8:17-18   * **4:18:** Hipîlu 11:1-3   * **5:1:** 1 Kódin 15:47-49   * **5:2:** Lóma 8:23   * **5:4:** 1 Kódin 15:53

dy:âma ndîi ntee dpî y:oo, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi yinté nmo a kpo. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî lama ka tóó, nmî too pee kamî ngê wa pyódu té. *

⁶ Pi knî ye dpîno nkîngê nyédi. Dye ghi yintómu nmî lama a tóó, dini ghi n:iî ngê nmî kêêpî ngomo knî yi k:oo nmo wee, daa nmî Lémi u p:o nmo pyede. * ⁷ Nmî Lémi dpîno y:enê, ala ngwo, ngmênê u kwo nmo kêlîmî té, u l:êê dîy:o p:uu nmo dpodo té. ⁸ Nyââ, pi knî ye dpîno nkîngê nyédi. U yi nmo a kwo, Nmî kêêpî ngomo nmo kuwo té, dyámê mbêmê, nmî Lémi ka p:o nmî lee dmi. * ⁹ Ngmênê nmî Lémi ngê ghêlî k:iî daawa núw:o nmomomê, nmo mye u ntââ. K:omo tpile dyámê mbêmê anmî ya, ó u kwo anmî lee dmi, ngmênê u yi nmo ndêndê ngê a kwo, U nuu u kópu nmî d:uud:uu dé. ¹⁰ Nmo yintómu Yesu Kédisu ngîma anm:uu ghê dmi, yiné wa kóté kalê nmo, nmo ngmêngmênté nmî pywuu dmi anmîmo ngee. Kópuni mb:aa dyámê mbêmê nmo d:uud:uu té, yi pywuu mb:aa anmîmo ngee, myenté kópuni dono yi pywuu dono amyenmîmo ngee. *

Chóó Lémi ka yoo kââdîkââdî

¹¹ Nmî lama ka tóó, nmî Lémi ngê wa kóté kalê nmo, u l:êê dîy:o u kwo nmo nkîngê té, u yi nmo a kwo, Yoo yi nuw:o dmi nmî ngmêê té, daapaa kpada téne. Chóó Lémi ngê nmî gha dmi u kpêê dé, u lama a tóó, Nê ngê u dpodo ndêndê ngê a dódó. Na a ka yi kópu nmyi lama ndêndê ngê mye tóó. ¹² A chóó a pi dîni kmîmî. K:omo dyépi knî y:oo yi

---

* **5:5:** Lóma 8:16,23   * **5:6:** Hipîlu 11:13-14   * **5:8:** Pilipay
1:23   * **5:10:** Lóma 2:16

too pee mbêmê yi pi dmi yi chóó a kmîmî tumo, ngmênê yi gha vy:o daa vynuwo nyédi. A p:uu kópu nmye d:a d:êê, mu kópu u dîy:o k:omo dyépi knî y:oo a pi wa dyênê knomomê, u ya a nga a kwo, Ye dpî vyi yó, yipi, Nê ngê nmî Lémi u dpodo ntênê a dóó, u gha ntênê a tóó. ¹³ Yinê ye nê ghéti wo, ngmênê Chóó Lémi p:uu n:aa dpodo. Nmyinê nmye nê doo ghéti wo, nmyi p:uu n:aa dpodo. ¹⁴ Yesu Kédisu nódo nmî nuu ghi dmi ntênê a tóó, u l:êê dîy:o u nuu u kópu nmo d:uud:uu too. Nmî lama ka tóó, pi ngmidi nmî l:êê dîy:o pwene. Dini ghi n:ii ngê u yoo vy:o nmî ghê dniye, nmî nuw:o dono mye pwene. ¹⁵ Yesu nmo yintómu nmî l:êê dîy:o pwene, mu kópu u dîy:o apê, Ghê kamî pèdê pyw:ee y:e, yi chóó yi pono daapêdny:oo a vyápê, Yesu u pono pèdny:oo a vyápê. Nmî l:êê dîy:o pwene, kpêênî mède pii wo. *

¹⁶ Dyámê mbêmê tpémi y:oo yoo yi pi dmi mbêmê ntee a myeme tumo, yinté myenmee a myeme dé, ngmênê ala ngwo yi kópu dpîno d:uud:uu. Yesu Kédisu yinté nmî myââ, nmîné nmo u pi tédê ngê nmo doo ya, ngmênê ala ngwo nmî lama ka tóó, u pi ndîi. ¹⁷ Pini n:ii Yesu Kédisu u yoo vy:o dpî ghê, kamî ngê dpî pyódu, u nuw:o mbwee dpî kée, nuw:o kamî p:uu dpî kaalí. * ¹⁸ Chóó Lémi ngê yi kópu dpî d:uu. Wunê p:uu nmee a d:uu, ngmênê Yesu Kédisu nmî l:êê dîy:o pwene, Chóó Lémi ngê chóó u kwo u ngwo mède kâádí nmoo, mye dpodo kalê nmoo. U yi u ngwo a kwo, Pi yilí u kwo nmo kâádí. * ¹⁹ Y:i nmo dpodo té, pi knî ye yenmîmo, Nmî yikí dmi Yesu Kédisu u pwo ghay wo, u l:êê

* **5:15:** Lóma 14:7-8   * **5:17:** Njon 3:3   * **5:18:** Lóma 5:10

dîy:o Chóó Lémi ngê nmî dono yilî daa nuw:onuw:o too, u yi u ngwo a kwo, A ka nê kââdî té. Nyââ, nmî Lémi ngê yi dpodo ñedê kaa nmoo, nmopê, Yoo a ka anyinê kââdî tóó. *

²⁰ Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu Kédisu komo nmo kapî ngê, Chóó Lémi komo myeno kapî ngê, nmo kwunokwuno nmyoo, nmyenmîmo, Nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu d:uu mu yé yó, u pee ghê dmyeno, u pono dmyinê vyápê. ²¹ Yesu Kédisu ngê dono daangmê d:uu ngê, ngmênê Chóó Lémi ngê nmî dono ñedê kââ, nmî yikî dmi u pwo u ngwo ghay wo, u l:êê dîy:o pwene. U yi u ngwo doo kwo, A ka nê kââdî té, ntee n:aa tóó, yinté mye pyaa dniye, dono yi p:uu daapîchoo ya. *

6

Yoo yi ngêêpî u dye ghi

¹ Nmî Lémi u k:ii nipi nmo dpodo té, u l:êê dîy:o nmîno kwunokwuno nmyo, nmyenmîmo, Chóó Lémi ngê nmî l:êê dîy:o kópu ndîî ngmê d:uu ngê, u wépi nangê puwâ. ² Nmî Lémi u kópu puku yedê alanté a tóó,

Dini ghi n:ii ngê u ya a nga doo kwo,

Yoo nî ngee,

Yi ngwo nmyi ngêêpê nî ny:ee too,

Nê, N:aa ngêêpî té, a kêê k:oo n:aa kapî té.

Kódin tpémi, ala kópu a ny:ee yó. Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi ngê yoo a ngêêpî, ala yi dini ghi. Ala ngwo u yi u ngwo a kwo, A kêê k:oo nî kaa té. *

* **5:19:** Kílosa 1:19-20
Luukí 4:19-21; Is 49:8

* **5:21:** Hipîlu 4:15; 7:25-26

* **6:2:**

Nmî Lémi p:uu dpodo tédê kópuni dnyimo a vyîmî dé

³ U yi nmo daa kwo, Pi ngmê ngê nmî dpodo p:uu dono kópu ngmê vyi ngê, u l:êê dîy:o nuw:o ngê nmo dpodo té. U yi nmo a kwo, Pi knî y:oo nmî Lémi u maa dny:oo kígha, u l:êê dîy:o lvêê kpî té yi máádi p:uu daanmî t:oo. ⁴ U yi nmo a kwo, Pi knî y:oo mya nmîne, ala kópu nmî p:uu paa vyi y:e, Yâpwo ndêndê p:uu a dpodo té. Yi kópu u l:êê dîy:o, k:omo tpile ló dono kópu ndîi nmo a d:uud:uu tumo, ngmênê nmîno vyîmî tumo. Daa dono kópu ngmidi nmîno vyîmî ngê, doo u ntââ ngê nmo dpî pyaa dmi. ⁵ Dpî mgîmî nmo, a kpakakpaka nmo, mbwa k:oo a kmîmî nmo. Dpodo ndîi yino dódó ngê, mgîdí vy:o nmo ngêpê nyédi, dye ghi knî ngmê ngê nmo dómudómu nyédi. ⁶ Nmî Lémi u maa ntênê nmî lama a t:a, dono nmî p:uu daa t:a. Lîmîlîmî ngê dpîno nod:enod:e nyédi, pi knî ye mb:aamb:aa ngê nmo vvyuwo nyédi. Nmî Lémi u Ghê Dmi mbêmê nmo dpodo té, yoo yi nuu ghi dmi nmî nódó ntênê a tóó. * ⁷ Kópu dyuu ndêndê pi knî ye nmo tpapê ngê, Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê mbwudu yilî nmo chapî ngê. Yi kópu yilî yi l:êê dîy:o pi knî y:oo dpî mya nmo, dpo, Yâpwo ndêndê p:uu a dpodo té. Lede knî y:oo yi kaa taa, káped:ê ntee a tpyé tumo, nmo my:oo yinté dé, kópu mb:aa nmo d:uud:uu too. Kópu mb:aa n:ii nmo tpapê too, yi kópu knî y:oo yoo dpo châpwo t:oo. ⁸ Nmî Lémi p:uu dpodo tédê dye ghi knî ngmê ngê a cháâcháâ nmo, dye ghi knî ngmê ngê dpî mb:ii nmo. Dye ghi knî ngmê ngê nmî p:uu a danê nyédi, dye ghi knî ngmê ngê a chaa kígha nmo. Yinê ye nmo k:omodanê pyu

---

* 6:6: 1 Tim 4:12

yoo, ngmênê ntênê nmo mbumu nyédi. ⁹ Yinê ye nmo n:uu dé, ngmênê pi yilî yi lama nmo pyede. Yinê ye daa kêmakêma nmo pwopwo té, ngmênê anmî pyede. A kpakakpaka nmoo, ngmênê anmî pyede. * ¹⁰ Nmî nuw:o dmi dpî dyênê, ngmênê dye ghi yintómu w:aa nmîno pyw:êmî ngê. Nmo pinté yoo, ngmênê kópuni d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa, pi knî ye nmo yémî ngê, ndáápi ntee pini ngê u ngwo dpî pyódu té. Tpile nmî ngópu daa tóó, ngmênê kópuni nmî Mî ngê nmo a kpo, doo u ntââ pi ngê nmî kêlê daawa a puwâ. Nyââ, yi kópu yilî yi mbêmê pi knî y:oo dpî mya nmo, dpo, Kî yâpwo ndêndê u dpodo pyu yoo. *

¹¹ Mw:ââkó Kódin tpêmi, kópu nmye d:oongmê wópu ngê, d:ud:umbiy:e a gha nmye myed:a kpêmî. ¹² Nmyi nuu ghi dmi a nódo ntênê a tóó, ngmênê a nuu ghi nmyi nódo dnyinté a tóó. ¹³ A tp:ee yoo, nmyi nuu ghi dmi a nódo ntee a tóó, a nuu ghi nmyi nódo yinté myechoo a ya.

Póól ngê yoo dono yi k:ii kââdí té u ngwo ye kwódu ngê

¹⁴ Yélini nmî Lémi ka daa kêlímî té, yi yéli yi k:ii nangê kââdí. Nuw:o mb:aa pini dê nuw:o dono angénté anyiné kââdí dê? Doo u ntââ. Wo pini dê mgídí lónté anyiné kââdí dê? Mye doo u ntââ. *

¹⁵ Yesu Kédisu pini dê Setan yi nuw:o dê ngmídi ngê angénté anyi pyódu dê? Doo u ntââ. Nmî Lémi ka kêlímî pyu pini dê n:ii u kwo daa kêlímî, yi nuw:o dê ngmídi ngê angénté anyi pyódu dê? Doo u ntââ. ¹⁶ Chóó Lémi u ngomo, yâpwo ghi, angénté ngmídi

* **6:9:** 2 Kódin 4:10   * **6:10:** Kílosa 1:24   * **6:14:** Epeso 5:7-11

ngê anyi pyódu dê? Doo u ntââ. Yâpwoni ghê a t:a, Chóó Lémi, nmo u ngomo. Yinté kópu Chóó Lémi ngê ló dini a vyu, puku yedê alanté a tóó, apê,

A yoo vy:o anî kwo,
a k:ii anmî paa,
yi yâpwo ngê anî ya,
a yoo ngê adnyi kwo.

* ¹⁷ Yi kópu u l:êê dîy:o nmî Lémi ngê yepê,
Yoo dono yi vy:o a pwii dmyeno,
yi k:ii nangê kââdî.

Yepê, Tpile tupwótupwó p:uu kêê nangê yé,
a kêê k:oo u ngwo anî kaa nmyo. *

¹⁸ Yepê, Nmyi mî ngê anî ya,
a tp:ee dmââdîma ngê wanî pyódu nmyo.

Lémini u wêdêwêdê mu daa mu tp:ook:omo, vyîlo
yi Lémi ngê yi kópu ye yinê vyu. *

7

¹ A tîdê mbwó yoo, daa yi yéli yi mo yi l:êê dîy:o ye a vyu, yi vy:o nmî ghê dniye, yi kópu nmî l:êê dîy:o mye vyu. Yi kópu u l:êê dîy:o kópuni knî y:oo nmî gha dmi dpî dyênê t:oo, ó nmî too pee dmi myoo dyênê t:oo, yi kópu dono kéé téme. Chóó Lémi ntênê chââchââ koo, mb:aamb:aa ngê ntee a tóó, yinté pyaa kmêle. *

Kódin tpémi y:oo yi nuw:o dmi u ngwo ngmêê ngópu

² A nuu ghi nmyi nódo choo a ya. Kópu dono nmye dîpîngmê d:uu ngê, pi dîpîngmê dyênê ngê, pi dîpîngmê dóó, nmyi ndapî dîpîngmê t:âmo ngê.

* **6:16:** 1 Kódin 3:16   * **6:17:** Is 52:11   * **6:18:** Hos 1:10

* **7:1:** 1 Njon 3:3

³ Daa nmyi pi dyede u l:êê dîy:o yi kópu nmye d:a d:êê. Kêle. Kópuni mwiyé d:a d:êê, myombó mênînê d:êêd:êê, nmyi nuu ghi dmi a nódo ntênê a tóó. K:omo tpile anî ya, ó anî pw:onu, ngmênê nmyi nuu ghi dmi a nódo adî ya. ⁴ A lama ka tóó, nmî Lémi u maa mb:aamb:aa ngê nmye kîgha ngmê, u l:êê dîy:o pi knî ye n:aa chaa kîgha nmyo. K:omo tpile dono kópu a nga a d:uud:uu tumo, ngmênê dîní nkîngê yédi, w:aa u ngwo nínê pyw:êmî ngê.

⁵ Dini ghi n:ii ngê Másîdóniya Wee u kwo nî ta, ghê dîpî vy:ungo, dono yilî noo a vyîmî. Kuwa yéli a p:uu dnye d:uu, a gha vy:o noo a nuw:onuw:o nmyo. ⁶ Ngmênê pini n:ii ngê nmî nuw:o dmi dpî l:âmo, Chóó Lémi, yi pini ngê a nuw:o yinê l:âmo ngê, Taitas a ka a dy:ââ ngê. * ⁷ Dini ghi n:ii ngê nî módu, a gha mb:aamb:aa pyodo, myenté nmyi l:êê dîy:o mdooni a ka a núwo, yi kópu u dîy:o a gha mb:aamb:aa ngê mye pyodo. A ka pê, Kódin tpémi y:oo a nuw:o mêkî l:âmo ngópu. A ka pê, Nuu ghi yi nódo kîyedê tóó, tpéé kópu vyi ngópu. A ka pê, U yi y:e a kwo, Nê pono nmî vyápê. Yi kópu knî yi l:êê dîy:o a gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê dé pyódu.

⁸ Pweepwee pee n:ii nmye nê d:êê ngê, yi pweepwee pee ngê nmyi nuw:o dmi dono ngê yinê pyódu ngê, ngmênê u l:êê dîy:o tpéé kópu daanê vyi. Taitas ghêlî a ka dépêngê diyé wo, tpéé kópu yi ngwo nê vyu, nê, Yi pweepwee pee lukwe dîy:o ye nî dy:ââ ngê, yi nuw:o dmi dono ngê u ngwo nî pyódu ngê. Ngmênê daa ndîi la ghi nmyi nuw:o dmi dono ngê dnya a ya, ⁹ nmyi l:êê ghi dmi u ngwo

* **7:6:** 2 Kódin 1:3-4

nmyi ngmêê tumo, nmyi dono u ngwo nmyi kée tumo. Yi kópu u l:êê dîy:o awêde a gha mb:aamb:aa ngê a tóó. Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, Yi nuw:o dmi dono ngê pyaa we, yi l:êê ghi dmi paa ngmêê y:e. Yinté pyodo, u l:êê dîy:o yi pwweepwee pee ngê dîpî dyênê nmyoo. ¹⁰ Dini ghi n:iî ngê Chóó Lémi ngê nmî nuw:o dmi dono ngê dpo pyódu, nmî l:êê ghi dmi dpî ngmêê té, yi ngwo nmî dono u kuwó dpî kée té, kóó k:oo moo kaa nmo. Yi kópu u l:êê dîy:o pi ngê tpéé kópu d:uudpî vyi, ngmênê mgîdî u yoo, dini ghi n:iî ngê dono wunê vyîmî ngópu, yi l:êê ghi dono d:uudpî kée t:oo, pwopwo u maa d:uudpo kuwo ngmê. * ¹¹ Kópuni nmye dê pyódu, p:uu dmyinê nuw:o. Chóó Lémi ngê nmyi nuw:o dmi dono ngê pyódu ngê, u l:êê dîy:o nmyi l:êê ghi dmi nmyi ngmêê tumo. Ala ngwo u maa p:uu dpodombiy:e nmye wee, u yi nmye a kwo, nmyi pi dmi mb:aamb:aa ngê mê pyaa dniye. Nmyi nod:e dniye, nmyi nkîngê mbê dniye. U yi nmye doo kwo, nye, Nê ngê mênye m:uu nmîne. Nmyi vy:o pini n:iî ngê dono ndîî d:uu ngê, u yi nmye doo kwo, Nmî kpada. Kópu yilí yintómu mb:aamb:aa ngê nmyi chóó u mâlo mēdmyinê a yiyé dé, dyâape nmyi p:uu mēdaadî ya. ¹² N:iî ngê a pi dyênê ngê, daa yi pini u l:êê dîy:o nmye noo a d:êê, myenté daa a pi u l:êê dîy:o nmye noo a d:êê, ngmênê u ya a nga doo kwo, Kódin tpémi y:oo ala kópu a w:ee y:e, A nuu ghi yi nódó ntênê wunê tóó. Chóó Lémi ngê kiyedê y:enê nê, nmye dēnîné k:omodanê. ¹³ Yi kópu u l:êê dîy:o a nuw:o mb:aamb:aa ngê maa pyódu.

---

* **7:10:** Mát 27:3-5; Hipîlu 12:16-17

Nyââ, nmyi l:êê dîy:o a nuw:o m:aa l:âmo ngê, myenté a gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê mé pyodo. Dini ghi n:ii ngê Taitas nmye a loo, doo nuw:onuw:o nmyo. Dini ghi n:ii ngê u kwo nmyi ng:aa mbê dniye, nmyo yintómu yi ngwo u nuw:o nmyi l:âmo ngópu. Yi kópu u l:êê dîy:o a gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê pyodo. ¹⁴ Taitas ghêlî k:ii nmye dêpangê n:ee, u ngêêdî noo chaa kîgha nmyo. Dini ghi n:ii ngê nmye a loo, kópu dyuu n:ii u kwo nê vyi too, nmyi ntiye tumo, nmyi l:êê ghi dmi nmyi ngmêê tumo, dpîp:e mywenemywene kalê noo. Dye ghi yintómu ndê kópu dé ntee nmye noo a tpaépê dé, kópuni nmyi p:uu u kwo nê vyuu, ndê kópu ngê yinté mye pyodo. ¹⁵ Taitas ka nmyi ng:aa mbê dniye, u kwo my:ee nkîngê mbê dniye. Ala ngwo yi kópu mêmîyedê nuw:onuw:o, nmyi nuu ghi dmi nódo ntênê a tóó. ¹⁶ Ala ngwo a lama ka tóó, ndêndê ngê a dnye nmye nyêmî ngmê. Yi kópu u l:êê dîy:o a gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê dê pyódu.

8

Ndapî danêdanê u danêmbum

¹ A tîdê mbwó yoo, yélini Másîdóniya Wee u kwo Yesu u yoo vy:o ghê dniye, kópu mb:aa n:ii d:uu tumo, nmye nîné nj:ii té. Nmî Mî ngê ngee too, kópu ndîi daa ngmîdi d:uu ngópu. * ² K:omo tpile nmî Lémi u l:êê dîy:o dono yilî dnya a vyîmî, ngmênê nmî Lémi daa mb:ii ngópu. Yi kópu u l:êê dîy:o yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyódu too. ³ K:omo tpile pinté dé, ngmênê ndapî ndîi kée ngópu. Ndapî yi

* **8:1:** Lóma 15:26

ngópu dêpwomo ya, dîní k:omodanê, yi chóó yi nté pywupwí u l:êê dîy:o doo u ntââ ngê pyaa dniye.

* ⁴ Yi ndapî kée ngópu, mu kópu u dîy:o nmî Mí u yoo vy:o pinté n:ii wunê pyede, Njuda Wee u kwo, u yi y:e a kwo, Yi yéli ye ndapî nmî dy:ââ, u ngwo nmî ngee té. Másîdóniya tpémi y:oo a ka pê, Doo u ntââ nmî wépi dmi daanyi puwâ, u yi nmo a kwo, Yi yéli myeno ngêêpî té. ⁵ U ya a nga doo kwo, Másîdóniya tpémi y:oo ndapî knî ngmê kée y:e, ngmênê kópu ndîi yi d:uu ngópu. Myenté yi chóó yi gha dmi nmî Lémi ka mwiyé y:ee ngópu, nmî Mí u pono vyápê dniye, kuwó yi gha dmi a ka myedê kê ngópu. ⁶ Yi kópu u l:êê dîy:o Taitas ka kwonoo, Mw:ââkó a mbwó, Kódin tpémi yi vy:o ndapî danêdanê kn:ââ ntee ny:uu chópu, yinté yi chin:aa dpodo, ndapî danêdanê chedê ngê u ngwo dp:uu pyaa we. ⁷ Kódin tpémi, kópu yilí yintómu u ntââ ngê nmye pyede, nmî Lémi ka ntênê nmye kélîmî té, u ndê kópu dyuu ntênê nmye tpapê tumo, u tumu kópu dé nmyi lama a pyede, p:uu ntênê nmye dpodo té, a nuu ghi nmyi nódo mye tóó. Pi ngêêpî ngê u ntââ mbêmê myedmyinê ya, nmî Mí u yoo vy:o pinté yoo yi ndapî mb:aamb:aa ngê dpo danê yó. *

⁸ Daa dêêpî kópu ngmê nmye yed:a d:êê. Másîdóniya tpémi y:oo kópuni d:uu ngópu, yi kópu nmye yed:a d:êê, mu kópu u dîy:o u ya a nga a kwo, Nmyi nuw:o dmi nê m:uu. Lukwe, nmî Lémi nuu ghi nmyi nódo a tóó, ó daa tóó? ⁹ Nmî Lémi Yesu Kédisu ngê kópuni nmî l:êê dîy:o d:uu ngê, nmyi lama ka tóó. Tpile yilí yintómu yi kada pini

* **8:3:** 1 Kódin 16:2   * **8:7:** 2 Kódin 9:8

ngê wunê doo a ya, ngmênê nmî l:êê dîy:o dyámê mbêmê a loo, ngópuch:anê ngê mîmê pyodo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, A yoo yi l:êê dîy:o kópu ndîi yilî nî d:uu. Nyââ, kópu yilî nmyi l:êê dîy:o a d:uud:uu too, ngópuch:anê yoo yinté myedmyinê ngêêpî dé. *

¹⁰ Nê nê a nuw:o alanté, kópu mb:aa ngma ala. Kópuni kn:ââ m:ii tuwo kî m:aani ngê nmyinê chaa ngópu, ala ngwo yi dpodo dpî chedê yó. Wo yéli nmyi t:ee kalê tumo, ndapî danêdanê kn:ââ mwiyé nmyi chaa ngópu, u yi nmye mwiyé doo a kwo, nmî Mî u yoo vy:o pinté yoo nmî ngee té. ¹¹ Ala ngwo yi dpodo dpî chedê yó. Kópuni u yi nmye doo kwo, Nmî d:uu, ntênê dmyinê d:uud:uu. ¹² Nmye dênîné tpaê, Ndapî ngê u pwo dmyina a yé. U yi nmye adî kwo knomomê, Yi yéli ndapî ngê nmî ngee, ye ndapîni nmyi ngópu adî ya, nmî Mî ka yintoo u ntââ ngê adî pyodopyodo. Ndapîni nmyi ngópu daa too, yi ndapî p:uu daa nuw:o yédi. *

¹³⁻¹⁴ Nmye dênîné tpaê, Wu yéli yi l:êê dîy:o nmyi ndapî dpî chedê yó. Kêle, ngmênê ala ngwo ndapî nmyi ngópu yilî a too, wu yéli ngópuch:anê yoo, dpî ngee too. U kuwó dini ghi ngê nmyi ndapî chedê ngê u nkwo wa pyaa knomomê, u nkwo wa a ngee nmyo. Noko yinté dmyinê vuywo, nmyi ya ngmidi ngê yinté choo ya. * ¹⁵ Yinté kópu puku yedê mye too,

N:ii ngê nté péé ndîi ntówo,
nté w:êê péé dîmî kê wo,
n:ii ngê nté péé tédê ntówo,

* **8:9:** Mát 8:20; Pilipay 2:6-7 * **8:12:** Mak 12:43 * **8:13-14:**
2 Kódin 9:12

u ntââ mbêmê doo ya. *

Póól ngê yélini Kódin dy:ââ too

¹⁶ Taitas u l:êê dîy:o nmî Mî n:aa kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o ntee nîné nuw:onuw:o nmyoo, yinté myewunê nuw:onuw:o nmyoo.

¹⁷ Dini ghi n:ii ngê Taitas nî kwuno ngê, kwonoo, U ntââ Kódin tpémi ye wam:ii lê, a ka pê, Nyââ, u ya a nga a kwo, Y:i n:aa lêpî. Chóó u nuw:o k:oo yi paa u yi u ngwo doo kwo. ¹⁸ Taitas p:uu nmî mbwó mē miyó nîné t:emî, nmye nîné dyede té. Yi tpódu k:uuchêm u pi dê, mwiyéni u kakêmê nmye nîné chámêchámê. Ala wee u kwo p:aani p:aani Yesu u yoo knî y:oo mb:aamb:aa ngê a cháâcháâ ngópu, mu kópu u dîy:o nmî Lémi u kópu dyuu pi knî ye mb:aamb:aa ngê a tpapê too. ¹⁹ A cháâcháâ ngópu, myedê ngmidi ngópu, dini ghi n:ii ngê ndapî Njuda Wee u kwo wanmî núw:o, a p:uu wa t:ee ngmê, ala wee u kwo yi ndapî yiné wa núw:o. Yi ndapî anmo núw:o, mu kópu u dîy:o Nju tpémi y:oo nmî Lémi paa chaa kalê y:e, ala kópu paa vyi y:e, Yesu u yoo vy:o yélini daa Nju tpémi, ka ngêêpî nmo.

²⁰ Yinté pini knî a p:uu angmê t:ee ngmê, ndapî ndîi n:ii nmyiné danêdanê ngópu, nipi wanmî núw:o, mu kópu u dîy:o pi ngê kîngê vyi, Nê ngê yi ndapî chóó ndîi. ²¹ U yi nmo a kwo, Kópuni nmo d:uud:uu, nmî Lémi ka kópu mb:aa ngê choo ya, myenté pi knî ye kópu mb:aa ngê myechoo ya.

²² Pini n:ii dê Taitas p:uu nîné t:emî dê, nmî mbwó myomoni u kakêmê nmye nîné chámêchámê. Daa ng:êêntómu u k:ii nyipu dpodo, u dpodo ntênê nî módu, nmî Lémi u yoo mb:aamb:aa

---

* 8:15: Ex 16:18

ngê a ngêêpî too. U lama a tóó a dnye nmyinê nyêmî ngmê, u l:êê dîy:o u yi u ngwo a kwo, Y:i nî lê. ²³ Yi pini dê Taitas p:uu nîné t:emî dê, pini n:ii k:ii nmyi l:êê dîy:o nipi nye dpodo nódó. Yi pini dê nmî mbwó dê, nmî Lémi u yoo yi dyépi dê. Yi l:êê dîy:o pi knî y:oo Yesu Kédisu a chaa kîgha ngópu. ²⁴ Nmyi pyipe ngê dpî pyódu dóó, nmî Lémi u yoo yélini a wee, p:aani p:aani, u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Nê ngê Kódin tpémi daa módó doo chaa kîgha dé. *

9

Nmî Mî u yoo vy:o pinté yoo yi yeede yeede

¹ Nmî Mî u yoo vy:o yélini Njuda Wee u kwo wunê kwo, ndapîni ye anmî dy:ââ, yi kópu nmyi lama wunê kî yaa wo, doo u ntââ mēdaana a dówodówo. * ² A lama ka tóó, u yi nmye a kwo, Ndapî ye nmî dy:ââ. Másídóniya tpémi ye n:aa chaa kîgha nmyoo, yenîmo, Nmî mbwó yoo yélini Kídiki Wee u kwo wunê pyede, m:ii tuwo kî m:aani ngê alanté nuw:o mbê dniye, apê, Nmî mbwó yoo, yélini Njuda Wee u kwo wunê pyede, wanmî ngee té. Másídóniya yéli ye yinté n:aa chaa kîgha nmyoo. Yi kópu u l:êê dîy:o nmyi nt:anê yilî yaa wo, yi chóó yi ndapî mye kéé ngópu. ³ Ala ngwo nmî mbwó pyile knî nmye nîné dyede té, mu kópu u dîy:o ala ngwo ndapî a kada dmyina a danēdanē. A kada daanmyinê danê knomomê, ye pi knî y:oo awo, Lukwe dîy:o nê ngê módó doo chaa kîgha dé. ⁴ Nyââ, ndapî a kada daanmyinê danê knomomê, dini ghi n:ii ngê Másídóniya pi ngmê knî yi k:ii

* **8:24:** 2 Kódin 7:13-14 * **9:1:** 2 Kódin 8:1-7

nmye anmo lee dmi, mywene nmye wa ghê, a nga amye ghê, mu kópu u dîy:o ye n:aa chaa kîgha nmyoo. ⁵ Yi kópu u l:êê dîy:o nmî mbwó pyile knî nmye nînê dyede té, a kada nînê kapî té, nmyi ndapî danêdanê u l:êê dîy:o. Yi ndapî danêdanê u pi wunê nmyinê vyi ngópu, ala ngwo yi kópu dpo d:uu yó. U ya a nga daa kwo, Yi kópu dpodombiy:e a chóó n:uu d:uu, nmyi chóó nmyi nuw:o knî yi mbêmê yi kópu a kada dpî d:uu yó.

⁶ Mtíkó pyu yoo yi nt:anê nangmê yââ. Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Pini n:ii ngê nté woo pyile njini dpî kââ, nté nt:u pyile njini dpo pyw:oo. N:ii ngê nté woo yilí dpî kââ, nté nt:u yilí dpo pyw:oo. * ⁷ N:ii ngê u yi adî kwo, Ndapî wu ntémwi nî kée, yi ntémwi choo kéké. Yi pini u ndapî u l:êê dîy:o mékîngê tpyóó, u gha vy:o kédangê vyi, Ghêpêghêpê a mênê dé gh:ay ngmê, u l:êê dîy:o a ndapî n:aa kéké. Kêle. Ntémwi u yi u ngwo adî kwo, Nî kée, yi ntémwi choo kéké, mu kópu u dîy:o pini n:ii ngê yeedeyeede u nuu u kópu ngê a ya yédi, vyîlo yinté pini Chóó Lémi u nuu u pi ngê a ya yédi. ⁸ Ndapîni nmye kéké ngópu, Chóó Lémi u ntââ, amê wumó. Yi kópu u l:êê dîy:o dye ghi yintómu u ntââ mbêmê anmyi ya, myenté nmyi yeedeyeede yintómu yi l:êê dîy:o u ntââ mbêmê amyenmyi ya. ⁹ Yinté kópu puku yedê alanté a tóó,

Pi mb:aa ngê pinté yoo mb:aamb:aa ngê a yeedeyeede too,

u mb:aamb:aa chedê ngê d:uudpî pyódu. *

¹⁰ Chóó Lémi ngê nté woo nmo dpo kê, nmo kapî too, Chóó Lémi ngê nt:u yinê dpî t:oo, u ngwo nmo

* **9:6:** Prov 11:24 * **9:9:** Psalm 112:9

pîpî too. Myenté, u ntââ mbêmê dpo pyódu nmo, yeedeyeede n:ii nmo kîgha ngê, nt:u yinê dpî t:oo.

* ¹¹ Nyââ, Chóó Lémi ngê dye ghi yintómu u ntââ mbêmê dpo pyódu nmyo, u l:êê dîy:o u yoo vy:o pinté yoo nmyo yeedeyeede tumo. Ndapîni ye anmî núw:o u l:êê dîy:o, Chóó Lémi wa chaa kalê ngmê. ¹² Yeedeyeede n:ii nmye kîgha ngópu, yi nt:u miyó. Ngmê, pinté yoo nmye ngêêpî tumo. Myomoni, Chóó Lémi nmyi l:êê dîy:o dpodombiy:e adnyi chaa kîgha. ¹³ Nmyi yeedeyeede u l:êê dîy:o u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Kódin tpémi nmî Lémi Yesu Kédisu ka ntênê a kêlîmî té, u kópu dyuu ntênê a cháâcháâ ngmê. Awo, Pi yilí yi k:ii ka a yeede nmo. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi wa chaa kalê ngmê, ¹⁴ nmyi l:êê dîy:o amyednya a ngêpê. Nmyi yi dmi y:e ntênê adí kwo, awo, Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê dê ngee té, mb:aamb:aa ngê u nkwo da yeede nmo. ¹⁵ A tîdê mbwó yoo, Chóó Lémi kwuno koo, kópu ndîî ngmê d:uu ngê, doo u ntââ pi ngê daawa a w:ee.

Yoo woni yi nuw:o dmi alanté a tóó, Póól ngê pweepwee pee n:ii kuwó d:êê ngê, Kódin tpémi ye dy:ââ ngê, wu u dí. Nod:enod:e u pweepwee pee n:ii ye mwiyé dy:ââ ngê, ala yi pweepwee pee, kn:ââ 10, u dí kn:ââ 13.

10

Póól chóó u dpodo p:uu u ngwo doo d:êê

¹ Mw:ââkó Kódin tpémi, nê Póól, a kópu dyuu dpo ny:ee yó. Y:i a p:uu nmyinê danê nyédi, nmyimo, Dini ghi n:ii ngê nê nmí vy:o a kwo yédi, a nkíngé

* **9:10:** Is 55:10; Hos 10:12

yédi, kwódu yé u kópu nmo d:uudpî vyi, ngmênê dini ghi n:ii ngê dpo kuwo nmo, kwódu yé u kópu yilí dpo d:êê, nmo dpo dy:ââ té. Yesu Kédisu ntee doo paa, u ya a nga a kwo, Yinté my:aa paa. Chóó u pi dêdpîmo kmîmî, lîmîlîmî ngê dêpwo nod:enod:e. Mw:ââkó, nîné kwunokwuno nmyo, * ² dini ghi n:ii ngê nmye anê lê, nangê nod:enod:e kalê nê. Nmyi nuw:o dmi a ngmêê yó, u ya a nga daa kwo, Dpodombiy:e nmye nîn:aa mbumu. Yélini nmyi vy:o a wee, n:ii knî y:oo a tpaépê ngmê, apu, Nê ngê dyámê mbêmê tpémi yi maa ye kîgha, yi yéli yi ngópu daanî nkîngê mb:anê, wanî nkoko té. *

³ Dyámê mbêmê nmo pyede, ngmênê nmî nuw:o dmi daa dyámê p:uu a kwo. Nmî Mî ngê l:êê tédê a dy:ââ nmoo, dono p:uu nmo l:êê too. ⁴ Dyámê mbêmê tpémi ntee a l:êê nyédi, daa yinté nmo l:êê nyédi, ngmênê Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê nmo l:êê nyédi. Yélini Setan ngê kóó k:oo kaa too, yinté nmîmo pw:iipw:ii too. * ⁵ Kópu dyuu n:ii mbêmê Setan ngê yoo dpî dóó, yi kópu dyuu yuno vye too. Kópu n:ii knî yi l:êê dîy:o yoo a mbodo ndîi mbodo ndîi nyédi, Chóó Lémi p:uu u ngwo daa nuw:o nyédi, yi kópu dyuu myeyuno vye té. Yoo yi nuw:o nmo ngmêêpî too, Yesu Kédisu kóó k:oo nmo kapî too, u dnye u ngwo a nyêmî ngópu. ⁶ Kódin tpémi. Nmyi nuw:o dmi a ngmêê yó, Yesu Kédisu u dnye dmyinê nyêmî. N:ii ngê u dnye daawa ny:oo, wan:uu kpada.

⁷ Nmyi ngwolo dmi dpo pywálí yó. Nmyi vy:o n:ii ngê choo a tpaépê, Nê Yesu Kédisu u dpodo pyu

* **10:1:** 1 Kódin 2:3 * **10:2:** 1 Kódin 4:21 * **10:4:** Epeso 6:13-17

ngmê, yi pini ntênê choo nuw:o, u lama choo ya, my:aa Yesu Kédisu p:uu dpodo pyu. ⁸ Ndoó apê nmyinê nmye a chóó a dpodo ndîi ngê nmye yed:a pyódu, ngmênê mywene a nga daawa ghê, nmî Lémi ngê yi dpodo ñedê yinê a kaa noo. Daa nmyi dyede u dîy:o kada pini ngê pyódu noo, ngmênê nmyi wêdêwêdê kîgha u l:êê dîy:o. ⁹ Ala kópu daanê dówo, mu kópu u dîy:o u ya a nga daa kwo, Pi ngmê ngê a vyi ngê, Nê ngê u pwepwee pee yedê kîyedê nkîngê kîgha nmo. ¹⁰ Kópuni nmyinê tpaépê tumo, a lama ka pyede, nmyimo, Nê ngê u pwepwee pee yedê kópu ndîi yilî wunê d:êêd:êê ngê, ngmênê dini ghi n:ii ngê nmî vy:o dpo lê, a mywenemywene yédi, u kópu mngaamгаа dé, tp:ee k:ii nmo a mbumu yédi. * ¹¹ A tîdê mbwó yoo, n:ii ngê yinté kópu dpî vyi, ala kópu u lama choo ya, kópuni pwepwee yedê n:aa d:êêd:êê too, nmyi ngópu ntênê an:uu d:uu té. *

¹² Nmyi vy:o yélini y:oo yi pi dmi yi chóó a kmîmî tumo, mumdoó yi yéli y:oo dê t:ee kalê nê? Mudny:oo a chaa. Yinê ye, Nmo mb:aamb:aa dé, ngmênê a numo chaa kîgha nyédi, Yesu Kédisu ngê daa chaa kîgha too. Yi mbodo dmi podo dé. ¹³ D:aa yinté pini. A chóó a pi daanî kmîmî. Dpodoni Chóó Lémi ngê a ka a kpo, yi dpodo u pi yinî kmîmî, mwada y:i a chóó médaanî nî. Pi yilî yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê a dpodo kalê noo, nmyi l:êê dîy:o myedê dpodo kalê noo. * ¹⁴ Nmyo, Chóó Lémi u yâpwo tédê. Vyîlo yi yâpwo tédê a dpodo kalê noo, y:i noon:aa nté woo kapî, Yesu Kédisu p:uu kópu

* **10:10:** Nkal 4:12-14   * **10:11:** 2 Kódin 13:2,10   * **10:13:** Lóma 12:3

mb:aa a chóó nmye mwiyé n:uu vyu. ¹⁵ Kn:aa pini ngê dpodoni u yâpwo têdê dpî dóó, daa yi dpodo p:uu nîné danê. A pi y:i daa t:a. Chóó Lémi ngê nmyi vy:o a dpodo kalê noo. U ya a nga a kwo, Nî wêdêwêdê kalê nmyo, nmyi kêlîmî ndîî ngê paa pyaa we. ¹⁶ U kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ngê kn:aa dyámê pee p:uu wa dy:ââ nê, u yâpwo têdê y:i m:uu an:uu yé, Yesu Kédisu p:uu kópu dyuu u nkwo ye an:uu vyi. U ya a nga daa kwo, Kn:aa pini u dpodo mbêmê a pi ndîî ngê pyaa we. ¹⁷ A chóó a pi dîî kmîmî ngê, mu kópu u díy:o puku yedê alanté a tóó,

Pi ngmê ngê chóóchóó kîngî chaa kwolo,
nmî Lémi yichoo chaa kîgha.

¹⁸ N:ii ngê dpî vyi, Nê mb:aamb:aa, daa yi pini nmî Lémi u nuu u pi ngê a ya yédi, ngmênê pini n:ii p:uu nmî Lémi ngê dpî vyi, dpo, Yi pini pi mb:aa, vyîlo yi pini u nuu u pi ngê a ya yédi. *

11

K:omo dyépi yoo yi p:uu danêmbum

¹ A tîdê mbwó yoo, a ka dmyina a ng:aa, nmyi ngópu dmi nangê nkoko. ² Kwodo n:ii u maadî pi daangmê ghê wo, nmyo yinté yéli, Yesu Kédisu u yémî p:uu ngê nî pyódu nmyoo. Kn:aa pini ngê kwulo kîngê dyé nmyo, adí k:uundêpî. Yi kópu u l:êê díy:o Chóó Lémi ngê a nuw:o nêdê a t:ee nmyoo, nmyi p:uu dpodombiy:e u ngwo n:aa nuw:o. Pi mu ngmîdi nmyi moo ngê choo ya. * ³ Mw:ee ngê u nuw:o ndîî mbêmê nmî kêpyââ Ivi ntee a dóó, pi woni knî y:oo yinté kîngê dóó nmyo. Dye

* **10:18:** 1 Kódin 4:4-5   * **11:2:** Epeso 5:26-27

ghi yintómu yi kópu a nuw:onuw:o u kópu ngê a tóó. Yesu Kédisu ka ntênê nmyi kêlîmî mbê dniye, yi pini mu ngmidi nmyi kada doo kwo. Pi ngê kîngê dóó nmyo, nmyi nuw:o dmi kîngê ngmêê té.

* ⁴ Yesu p:uu kópu mb:aa mwiyé nmye n:uu vyu, u kwo nmyi kêlîmî mbê dniye, Chóó Lémi u Ghê Dmi nmyi mênê u ngwo kee wo, ngmênê a kuwó pi knî nmye m:uu a loo, yi chóó yi nuw:o mbêmê Yesu u mo pini ngê nmye mî pyódu ngópu. Ntee nmye noon:aa danêmbum, daa yinté nmye a mbumu té. Ghê Dmi n:ii nmye wunê kuwo ngópu, u mo ghéni dmi. Lukwe díy:o ye nmye ng:aa té, yi wépi dmi dp:ee pwapî tumo. *

⁵ Wu yéli ye ntee nmye ng:aa té, yinté a ka myedo ng:aa mbê dmyeno, a wépi nangê puwâ. Mbodo podo mbodo podo u kópu nmye ngmênîné tpapê, a ny:ee yó. Yélini ye nmye ng:aa té, nmyinê nmye Yesu u dyépi ndîî dé, nmyinê nmye myaa t:ee kalê nê, ngmênê doo t:ee kalê noo. ⁶ Nmyinê nmye tp:ee k:ii n:aa mbumu yédi, ngmênê Yesu p:uu kópu n:ii yilí a lama a tóó, yi daa t:ee kalê noo. Dye ghi yintómu nmye nîmo a dêêpî, kópuni a lama a pyede yi ngwo nmyimo nyêmî dé. *

⁷ Yélini nmyinê nmye Yesu u dyépi ndîî dé nmye pywupwi tumo, ngmênê dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi p:uu kópu mb:aa nmye n:uu vyu, nmye dîpî vyu, Pwila nódó, nmyi ntépîná k:oo kmaapî ngê kêê myedîp:a t:ângo. A pi tédê ngê yinté nê pyódu ngê, mu kópu u díy:o nê, Nê pyidu té, maa ndêndê p:uu nî kaa té. Lukwe díy:o yi kópu mbêmê a pi

---

* **11:3:** Gen 3:4,13   * **11:4:** Nkal 1:8-9   * **11:6:** Epeso 3:3-4

dpî dyênê ngmê. ⁸ Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o noon:aa dpodo, Yesu u yoo yélini kn:aa kn:aa wunê pyede, y:oo dnyimo a pywupwi nê, kpa a ntee tpile yinîmo a dódó. * ⁹ Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o noon:aa kwo, a ndapî nî chedê ngê, ngmênê ndapî nmye dîpî dmy:ee ngê. Dini ghi n:ii ngê nmî mbwó dê Másídóniya Wee u kwo a ndê knopwo, ndapî a ka a núw:o ngópu, u ntââ mbêmê mé yé noo. Nmyi ntépînâ k:oo dênnoo a kmaapî, mu dini ghi ngê myedaanîn:aa kmaapî. ¹⁰ Yesu Kédisu pi ndêndê, u ngwo nînê kpa a, dînî k:omodanê. Kîdiki Wee u kwo p:aani p:aani kwéli anî lê, yélini anîn:aa ndiye kîgha, yi ntépînâ k:oo daanîn:aa kmaapî. ¹¹ Mumdo nmyinê nmye nmyi ntépînâ k:oo dênnoo a kmaapî, mu kópu u dîy:o nmyi nuu ghi dmi a nódo daa tóó? Kêle, Chóó Lémi u lama ka tóó, nmyi nuu ghi dmi a nódo a tóó. ¹² Yi lémi ghi daanî ngmêê, mu kópu u dîy:o u ya a nga daa kwo, Yélini nmyinê nmye Yesu u dyépi ndîi dé, yi chóó yi pi dmi dny:oo kmîmî dé. Doo u ntââ daadnyi tpapê, Nê ngê kópuni a d:uud:uu, myino d:uud:uu. ¹³ Yi yéli k:omo dyépi yoo, pi dódó pyu yoo, k:omo ngê a tpapê ngópu, dpó, Nmo Yesu Kédisu u dyépi dé. * ¹⁴ Daa nyepênyepê u kópu ye d:uud:uu ngópu. Yi kada pini Setan u mo u nâmo dpó ghê, enjel ntee pini ngê dpî pyódu, wunê wuu mbele yédi. ¹⁵ U dpodo pyu knî y:oo daa kópu ndîi ye d:uud:uu ngópu, kópu mb:aa u dpodo pyu ntee pini ngê dpî pyaa dmi. Dono kópuni a d:uud:uu tumo, kuwókuwó wéni ngê yi pywuu amînê ngee ngmê.

---

* **11:8:** Pilipay 4:15-18   * **11:13:** Pilipay 3:2

Póól ngê k:omo dyépi yoo u ngwo mywenemywene kalê too

¹⁶ Myombó nmye mênînê tpaê, pi ngmê ngê ala kópu kîma a tpaê, Nê mbodo podo. K:omo tpile nmyinê nmye nê mbodo podo, ngmênê a ka dmyina a ng:aa, mu kópu u dîy:o k:omo dyépi knî y:oo yi chóó yi pi dmi ntee a kmîmî tumo, a chóó a pi k:omo ngê yinté myenî kmîmî. ¹⁷ Daa nmî Lémi u kópu yinînê tpaê, ngmênê mbodo podo mbodo podo u yoo yi nt:anê nînê yââyââ, yi chóó yi pi dmi ntee a kmîmî tumo, a chóó a pi k:omo ngê yinté nînê kmîmî. ¹⁸ Yélini nmyi vy:o a kadakada nyédi, dyámê u tpile knî yi mbêmê yi chóó yi pi dmi a kmîmî tumo, my:aanté, a chóó a pi myinî kmîmî, daawa t:ee kalê nê. ¹⁹ Nmyinê nmye nmyi nuw:o dmi ndîi dé, mbodo podo mbodo podo u yoo yi wépi dmi dp:ee pwapî tumo. Yi yéli yi nt:anê n:aa yââyââ, a wépi myenangê puwâ, a dnye dpo ny:ee yó. ²⁰ Lukwe dîy:o yi wépi dmi dp:ee pwapî tumo. Yi chóó nmye wumê kadakada nyédi, kn:aa máádi p:uu a kapî nmyoo, kópuni dyuu nmye wumê tpaê ngópu, yi kópu dyuu u chââchââ dpodo ndîi ngê nmye dpî pyódu. Lukwe dîy:o yi wépi dmi dp:ee pwapî tumo. Dpî dóó nmyo, tpileni u pi nmye a tpaê ngópu, ye nmye yémî tumo. Nmyi pi dmi dpo ghîpî t:oo, danêmbum tédê yi dnye ngê dpî vya nmyo. Lukwe dîy:o yi wépi dmi dp:ee pwapî tumo. ²¹ Yinté kópu nmye w:aangmê d:uu ngê, a wépi daap:ee pwaa ngópu. Nmyinê nmye lukwe dîy:o yinté kópu dîpî d:uu ngê? Nmyinê nmye nî nkîngê mbê wo? Kêle, dîpî nkîngê mbê wo, ngmênê yinté kópu dono daangmanî d:uu.

Lukwe dîy:o yi chóó yi pi dmi a kmîmî tumo. My-

wene y:e choo kwo. Mywene y:e ntee d:uudpî ghê, yinté a nga myedaawa ghê. Mbodo podo mbodo podo u yoo yi nt:anê n:aa yââyââ, a chóó a pi yinté myinî kmîmî. Daawa t:ee kalê nê, ngmênê p:ee dí t:ee kalê té. ²² Ala kópu mbêmê yi chóó yi pi dmi a kmîmî tumo, apu, Nmo Hipîlu tpémi. My:aanté, my:aa Hipîlu pi. Apu, Nmo Yisîléli tpémi. My:aanté, my:aa Yisîléli pi. Apu, Nmo Epîlaham u tii nédê yéli. My:aanté, my:aa Epîlaham u tii nédê pini. * ²³ Apu, Nmo Yesu Kédisu u dpodo pyu yoo. Nmyinê nmye nê ghéti, ngmênê ala kópu n:aa tpaépê, Yesu Kédisu u dpodo p:uu nê t:ee kalê too, u dpodo ndîi a chóó p:ee n:aa dódó. Yesu Kédisu u l:êê díy:o mbwa k:oo daa ng:êêntómu nî kee wo, yi yéli u ngwo nî t:ee kalê too. Daa ng:êêntómu pi knî y:oo kpaka noo, myepî vya noo, yi yéli u ngwo nî t:ee kalê too. * ²⁴ Dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu p:uu nîmo danê, Nju tpémi y:oo mgîmî noo, yedê kpê dmi ngê dnyimo vyee nê, pyolo y:a mê chu a p:uu dnyimo kpêêpî. Daa ng:êêntómu yi kópu a nga pyodo, p:aa limi knî yi k:oo yinté limo kpaka noo. * ²⁵ P:aa m:uu, chêêpî ngê y:i pî vya noo. Lóma tpémi y:oo pyolo mgîmî noo, kpêê ghi ngê pyolo kpaka noo. Ala dpodo u l:êê díy:o liyé nkéli k:oo n:aa wowo yédi, a k:ii pyolo nmî vy:ee dniye, wo ngmê mgîdí ngmê a k:ii nt:ee nmee ntââ. * ²⁶ Dpodo tédê dpodo tédê nîmo lêpî, daa ng:êêntómu t:ââ ngê pî t:âmo noo, kpáápi knî y:oo pî vya noo, Nju tpémi y:oo pî vya noo, kn:aa yéli y:oo pî vya noo. Daa ng:êêntómu p:aa ndîi knî yi k:oo pî vya noo, myenté nko mênê p:aa pwene,

* **11:22:** Pilipay 3:5   * **11:23:** Dpodo 16:23   * **11:24:** Deut 25:3
 * **11:25:** Dpodo 14:19; 16:22

myenté nt:ee p:aa pwene, myenté yélini Yesu u yoo vy:o k:omo ngê dpî ghê dmi, a dpodo u pi a dyede ngópu. * ²⁷ Dpodo ndîi yinî dódó ngê, mgîdí vy:o dye ghi daadîi n:aa ngêpê yédi, n:aa dómudómu yédi, n:aa mbwaambwaa yédi, ngêpê u l:êê dîy:o nté n:aa kpîpîkpîpî ngê, dye ghi knî ngmê ngê a dpî têdê daa ya yédi, a nkuwo kpîdí daa ya yédi. ²⁸ Yi kópu knî yi pwo ndîi kópuni a ka a tóó, Yesu u yoo yélini p:aani p:aani wunê pyede, dye ghi yintómu a nuw:o yi p:uu a kwo. ²⁹ Yi yéli yi vy:o n:ii nmî Lémi u yâmuyâmu p:uu a nkîngê yédi, u l:êê dîy:o myinî nkîngê yédi. N:ii kn:aa pini ngê dpô lvêédî, u l:êê dîy:o a nuu dpî dmyimê.

³⁰ Pi u pi kmîmî nmyi nuu u kópu ngê a tóó, u l:êê dîy:o a pi u nkwo n:aa kmîmî, ngmênê daa a kópu ndîi dé yi mbêmê a pi yinî kmîmî, kópu n:ii knî yi l:êê dîy:o mywene a nga dpî ghê, yi kópu knî yi mbêmê a pi yinî kmîmî. ³¹ Nmî Yâpwo ndêndê, pini n:ii nmî Lémi Yesu u Mî, n:ii pi knî y:oo dye ghi yintómu dny:oo chaa kîgha, yi pini u ngîma nîné danêmbum, dîni k:omodanê. ³² A mywenemywene u kópu ndîi ala, u l:êê dîy:o a pi n:aa kmîmî. Dini ghi n:ii ngê Dîmaskîs noon:aa dpodo, kada pini n:ii King Adetas u maknopwo doo ya, u yi u ngwo doo kwo, Nê nî vy:a, u lede knî y:oo maa nkîgh:ê dnyen:aa t:âât:ââ nê, * ³³ ngmênê a pyipe knî y:oo kpéni k:oo ché noo, yi p:aani chêépî mbwa pwono yedê nédê mîné l:uu noo, u ngwo nî mbêpê wo, kada pini ngê mêdaa mgîmî noo.

---

* **11:26:** Dpodo 9:23; 14:5   * **11:32:** Dpodo 9:23-25

12

Póól ngê kópuni módu, mbóó p:uu

¹ Pi u pi kmîmî nmyi nuu u kópu ngê a tóó, u l:êê dîy:o a pi myinî kmîmî, ngmênê mb:aamb:aa p:uu daa t:a. Nmî Lémi u wêdêwêdê mbêmê kópuni nî m:uu too, kópuni nê w:ee too, yi p:uu nîné danê.

² M:ââ y:a mê páádi d:uu lê, Yesu Kédisu ngê yi ngwo mbóó p:uu km:êê noo, Chóó Lémi ngîma mî kaa noo. A lama daa tóó, nt:unt:umbiy:e nî loo, ó a ghê dmi yi loo, Chóó Lémi mu ngmidi u lama a tóó.

³ Kópuni dî vyi, myombó mênê tpapê, a lama daa tóó nt:unt:umbiy:e Chóó Lémi u ngîma n:uu ghê wo, ó a ghê dmi yi loo, Chóó Lémi mu ngmidi u lama a tóó. ⁴ Chóó Lémi u kópu ndîi dé y:i n:uu ny:ee too, doo u ntââ pi ngê d:uudpî vyi té. ⁵ Kópuni a nga pyodo, ndîi kópu ngê nmye choo ya, ngmênê a chóó a pi u ngwo dîni kmîmî ngê. Kópuni yi l:êê dîy:o pi knî y:oo dpo w:ee ngmê, dpo, Nê u wêdêwêdê doo u ntââ, nmî Lémi u wêdêwêdê ndîi, yi kópu knî yi mbêmê nmî Lémi u pi n:aa kmîmî ngê.

⁶ U ya a nga wo kwo knomomê, A chóó a pi nî kmîmî, daapênê k:omodanê, myedaap:aa mbodo podo mbodo podo, ngmênê a chóó a pi daanî kmîmî. U ya a nga daa kwo, Kópuni a nga pyodo u l:êê dîy:o a pi ndîi ngê pyaa we. Pi knî y:oo yi chóó dny:oo yenê nê, a kópu dyuu ka dny:oo ng:aa, a p:uu u ngwo ntênê pêdny:oo nuw:o.

⁷ Chóó Lémi ngê yi kópu ndîi a nga a d:uu ngê, kópu ndîi yilî u ngwo nê w:ee too. U yi u ngwo dêpwo kwo, Yi kópu knî yi l:êê dîy:o nê choo mbodo ndîi mbodo ndîi, u l:êê dîy:o Setan ka daa kwódu ngê, mbii ntee tpile a nga ngmê t:ângo. Pini n:ii

yu mênê yi dii dpî kee, ntee a mgîni vyîmî yédi, yinté myinî mgîni vyîmî yédi, mu kópu u dîy:o nmî Mî ngê dpo, Nê wadî mbodo ndîi mbodo ndîi. *

⁸ Nmî Lémi ka pyolo noo ngêpê, kwonê, A mgîni vyîmî machedê ngê mêtê pyódu ngi. ⁹ A ka pê, N:aa ngêêpî ngi, u l:êê dîy:o u ntââ mbêmê anyi ya. A ka pê, Dini ghi n:ii ngê ngwêdêwêdê doo u ntââ ngê adî pyodopyodo, pi knî y:oo a wêdêwêdê yi ngwo adnyi mumu. Kópu n:ii knî yi l:êê dîy:o pi knî y:oo dpo w:ee ngmê, dpo, Nê u wêdêwêdê doo u ntââ, nmî Lémi u wêdêwêdê ndîi, yi kópu knî yi mbêmê nmî Lémi u pi n:aa kmîmî ngê. U wêdêwêdê mbêmê yi kópu knî n:aa d:uud:uu too. * ¹⁰ Yi kópu dé a nuu u kópu dé, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê a wêdêwêdê doo u ntââ ngê dpî pyódu, Yesu Kédisu ngê u ntââ ngê dpo pyódu nê. Dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu p:uu dpodo tédê n:aa mgîni vyîmî yédi, yoo a p:uu a peede tpapê nyédi, ó a kpakakpaka noo, a gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ngê u ntââ ngê dpo pyódu nê.

Dyépi ndêndê yoo yi l:ii

¹¹ Kódin tpémi, a pi w:ee km:êê ngópu, ye nmye daapêd:a mbodo ndîi mbodo ndîi mb:anê. Lukwe dîy:o k:omo tpile ngê nmyi pyódu noo, yélini nmyi inê nmye Yesu u dyépi ndîi dé, yi pi dmi nmyi km:êê tumo. Doo u ntââ daawa t:ee kalé nê.

¹² Nmî Lémi ngê u yi doo a kwo, Pi knî y:oo nê nyi mya y:e, yi lama choo ya, nê u dyépi ngê a pyódu ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o a wêdêwêdê kalé noo, pwopwokopwe nmyi vy:o daa ngmidi nî pyi ngê,

* **12:7:** Njópi 2:6 * **12:9:** Pilipay 4:11-13

yinté mbwudu yilí nî chópu, daa wo ngmídi ngê. *
¹³ Lukwe díy:o nmyi mb:ii noo? P:aani p:aani Yesu u yoo knî y:oo daa mb:ii noo. Ndoó apê mu kópu u díy:o nmyi ntépínâ k:oo dênnoo a kmaapî, ngmênê kn:aa p:aani tpémi y:oo ndapî knî a ka ngma a dy:ââ ngópu. Lukwe, nmyinê nmye nî kn:aadi ngê? Kêle, dîpî kn:aadi ngê. *

Póól ndapî p:uu u ngwo ye doo danê

¹⁴ A tp:ee yoo, a nuw:o k:oo nîmo, Pyolombó ye m:aa lê. Dini ghi n:ii ngê nmye an:uu t:aa, nmyi ntépínâ k:oo myedaanîn:aa kmaapî. Nmyi l:êê díy:o anê lê, daa nmyi ndapî u l:êê díy:o anê lê. Daanmyin:aa mbonombono nê, mu kópu u díy:o tp:ee dmââdîma y:oo yi pye mí yoo daa mbonombono tumo, yi pye mí knî y:oo tp:ee dmââdîma p:ee a mbonombono tumo. ¹⁵ U ya a nga a kwo, A chóó a ndapî nmyi p:uu an:uu chedê, nmyi l:êê díy:o dpodombiy:e anîn:aa dpodo, mu kópu u díy:o nmyi ghê dmi l:âmo daangmêpêdê ngee yó. Nmyi nuu ghi dmi a nódo ndêndê ngê a tóó, lukwe díy:o a nuu ghi dnyinté nmyi nódo wunê tóó?

¹⁶ Doo u ntââ daanmyinê vyi ngmê, Nê ngê nmî ndapî yedoo pîpî, ngmênê nmyinê nmye nê ngê dóó nmoó, ¹⁷ yélini nmo a dy:ââ ngê, ¹⁸ ndapîni kmênê ngópu, nê ka mí y:ee ngópu. K:omodanê kópu yila. Yi yéli y:oo dîmî dóó nmyoo. Taitas nî kwuno ngê, nmî mbwó m:uu k:ii nmye u ngwo a lee knopwo. Mumdoó Taitas ngê mí dóó nmyoo, nmyi ndapî u ngwo t:âmo ngê? Kêle, k:omodanê

* **12:12:** Njon 4:48; Dpodo 19:12   * **12:13:** 2 Kódin 11:9

kópu yila. Daa dóó nmyoo. Taitas u k:ii nyi dpodo mu ngmidi, maa mu ngmidi y:ee kîgha.

Kópuni knîyi l:êê dîy:o Póól Kódin tpémi yi p:uu doo nuw:o

¹⁹ Ndoó apê alanté nmyinê nuw:o té, Nê ngê nmî ngîma u pi mb:aamb:aa ngê mêka pyépi. Kêle, dp:ee kóté kîgha nê, Chóó Lémi u ngîma n:aa kwo. Yesu Kédisu p:uu ntênê n:aa dpodo yédi, u pi mbêmê yi kópu dé nmye d:a d:êê té, nmyi gha wêdêwêdê kîgha u l:êê dîy:o, myenté nmyi wátíwátí u l:êê dîy:o. Nmyi nuu ghi dmi a nódo wodaa tóó, ye daapêd:a d:êê té. ²⁰ Anînê nuw:onuw:o nmyo, ndoo apê dini ghi n:ii ngê nmye anê lê, dnyinté an:uu m:uu nmyo, daa nmyi nuu u pi ngê wan:uu pyódu, wan:uu kóté kalê nmyo. Angênté an:uu m:uu nmyo? Ndoó apê dnyepéli têdê wan:uu m:uu nmyo, apê noko nmye n:ee kapî nyédi, nmyinê numo mbodo l:âmo ngêêpî nyédi, nmye numo nod:enod:e kîgha nyédi. Ndoó apê pi p:uu danê têdê an:uu m:uu nmyo, apê numo u pi nmyo dyede tumo, apê pi woni knî y:oo yi pi yí chóó a kmîmî tumo, ndoo apê d:ud:umbiy:e noko dnyinté nmyinê pyede. ²¹ Nmyi nuw:onuw:o ndîi a nga da ghê, dini ghi n:ii ngê nmye anê lê, a Yâpwo ngê nmyi dono yilî yi mbêmê wa mywenemywene kalê nê. Yélini a kuwó dnya a dono, dnya a pyââ ti, ó mââ ti, ó yi gha dmi tupwótupwó ngê dnya a ya, pi u dnye dêdnya a nyêmî, ngmênê tpéé kópu daa vyi ngópu, yi dono yi kuwó daa kée tumo, yi yéli y:oo wa mywenemywene kalê nê, yi l:êê dîy:o anî mbê.

*

---

* **12:21:** 2 Kódin 13:2

13

Póólngêyi kpadakpada p:uu yi ng:aa dmi u ngwo t:ângo

¹ Ala ngwo pyolombó nmye mênînê lêpî. Kópuni puku yedê a tóó, p:uu dmyinê nuw:o. Yi kópu ala.

Kóté tédê, doo u ntââ pi mu ngmidi u kópu mbêmê pi daanmyi ndyîko ngmê,

ngmênê pi miyó pyile y:oo kópu mu ngmidi dny:oo tpaépê knomomê,

yi pini u ngwo dmyinê kpadakpada. *

² Dini ghi n:ii ngê myombó nmye munê loo, kópuni yi ngwo nmyi ngêêdí n:uu vyu, ala ngwo nmye mênînê tpaépê. Yélini mwiyé dnya a dono, wo yéli mye yi k:ii, ala kópu dpo ny:ee y:e. Dini ghi n:ii ngê nmye anê lê, yi ngwo daanê kede, ntênê wanî kpada nmyo, ³ mu kópu u dîy:o nmyinê tókótókó nê, nmyinê nmye nê ngê Yesu Kédisu u komo daa kapî ngê. Yesu Kédisu ngê dpodo ndîi nmyi vy:o ntee a dódó too, yinté dpodo ndîi nmyi vy:o amy:aan:aa dóó té, u ngwo anmyinê w:ee ngmê, anye, Kî Yesu Kédisu u dyépi ngmê.

⁴ K:omo tpile Yesu Kédisu ngê u wêdêwêdê a kuwo ngê, kîdosi nédê u ngwo t:ee ngópu, ngmênê Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê kpêênî mède pii wo. Nê my:aa yinté. A chóó a wêdêwêdê myinê kuwo ngê, ngmênê Chóó Lémi u wêdêwêdê ndîi mbêmê nmyi vy:o anîn:aa dpodo. *

⁵ Nama a tókótókó nê, nmyi chóó nmyi kêlímî p:ee nga a m:uu yó. Nmyi lama a tóó, Yesu Kédisu nmyi mênê a tóó, apii? Wodaa tóó, u yoo vy:o

* **13:1:** Mát 18:16; 1 Tim 5:19   * **13:4:** Pilipay 2:7-8

daap:ee ghê dniye, u pi k:omo ngê p:ee tpa-pê ngmê. ⁶ D:aa yinté pini. U pi daa k:omo ngê n:aa tpa-pê ngê, u dyépi ngê ntênê a pyódu noo. Díyo yi kópu nmyi lama wa yââ. ⁷ Chóó Lémi ka nmyi l:êê díy:o n:aa ngêpê yédi, mu kópu u díy:o u ya a nga daa kwo, Dmyina a dono. Nmyi dono daanmyi yé knomomê, ye a pi wanmyi dyênê ngmê, pi knî y:oo awo, Tp:oo yoo dono dé. Ngmênê daa yi kópu u l:êê díy:o n:aa ngêpê yédi, a chóó a pi p:uu dîní nuw:o. K:omo tpile nmyinê nmye nê k:omo dyépi, ngmênê u ya a nga a kwo, Nmyi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê pyaa we. ⁸ Nmî Lémi p:uu kópu dyuu ndêndê mb:aamb:aa ngê anmye cháâcháâ, ye doo u ntââ kópu nmye daangman:uu vyi. * ⁹ U ya a nga daa kwo, Dpodombiy:e n:uu kpada nmyo. U ya a nga a kwo, Nmî Lémi u wêdêwêdê mbêmê kópu mb:aa yilí dmyinê d:uud:uu. Nmî Mí ka n:aa ngêpê yédi, kwonîmo, Mêdê wáti té, mb:aamb:aa ngê dpî pyódu té. ¹⁰ Yi kópu u l:êê díy:o nmye ghêlî daanî ní, ala pweepwee pee nmye mwiyé nîndê dyede. Nmyi l:êê ghi dmi d:ââ dpî l:âmo tóó. Nmî Lémi ngê nmyi kada kaa noo, ngmênê u ya a nga daa kwo, Ní kpada nmyo. Daa nmyi dyede u l:êê díy:o kada pini ngê pyódu noo, ngmênê nmyi wêdêwêdê kîgha u l:êê díy:o. *

Póól u nd:uu tpa-pê

¹¹ Mw:ââkó a tídê mbwó yoo, nmyi nuw:o dmi moo l:âmo tóó, mb:aamb:aa ngê dpî pyaa dniye. Nmyi l:êê ghi dmi moo wáti tóó, dmyinê mb:aamb:aa. A kópu dyuu dpî ny:ee yó, nmyi

* **13:8:** 1 Kódin 13:6   * **13:10:** 2 Kódin 2:3-4

nuw:o dmi ngmidi ngê dny:oo ya, numo p:uu namê d:uu. Yinté anmyi ya knomomê, ye pini n:ii nódo nmî nuu ghi dmi a tóó, Chóó Lémi, daawa a kuwo nmyo, kóó k:oo ntênê wa kaa nmyo.

¹² Nmyi tîdê mbwó knî yi k:ii dpo numo chipé tóó. Al:ii Yesu u yoo vy:o yélini a pyede, yi mb:aamb:aa nmye myedê dy:ââ ngmê.

¹³ Nmî Lémi Yesu Kédisu ngê choo a ngêêpî nmyo, Chóó Lémi nódo nmyi nuu ghi dmi ntênê choo a ya, u Ghê Dmi nmyi p:uu choo a ya, choo a wêdêwêdê kîgha nmyo.

Wu u dí.

NMÎ MÎ U KÓPU DYUU
The New Testament in the Rossel Language, also called
the Yele Language, of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Yele Rossel long Niugini
copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2011-2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yele Rossel (Yele)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2009-11-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Mar 2024 from source files dated 13 Dec 2023

f23d3065-5277-5598-adb2-6416a21ad128